

PARIZES LATV
MAKSL. U. RAKSTU
VEIC. PULCIRS

Mājiņas Vēstis

Ilustrēts nedēļas šurnāls sinatnei,
literaturai, mākslai un šadsihwei.

№ 41.

1909. gadā.

Iznākt trešcēdenās.

satur s:

Māso tautību kultūrelā nostihme. Prof. Šaunatās modes parahdības.

Dr. Rudolfa Eucēna, Senā.

Mušu prese Rīgas Latviešu Biedrības
Sinību Komisijas apgalvībā. VIII.

Weinbergs kā audsinatājs. A. Needras. III.

Kad druva breest. Renē Basena romans.

No frantīšu valodas tulkojots.

Nolafstee spahrni. Katula Mendesa.

Nolabdetāis. S. Kuratera dzejolis.

Spfats.

Daschadas sinas un pašnojumi.

Bildes: Rīgas biršča. — Rīgas

muitniza. — Terers un zeetofnis, kur

winu noschahwa. — Spaneschu biju-

schais ministru preefschneeks Maura. —

Stalijas karata pils „Racconigi“, turā

Kreemijas Keisars Stalijā weesožās.

Abonešanas maksa

Ar preefubstichann cefschemē:		Rīgā saņemot:		Ar preefubstichann ahrsemēs:	
Par gadu	8 rbl. 50 kap.	Par gadu	2 rbl. 50 kap.	Par gadu	5 rbl. — kap.
„ 1/2 gadu	2 „ — „	„ 1/2 gadu	1 „ 50 „	„ 1/2 gadu	2 „ 50 „
„ 1/4 gadu	1 „ — „	„ 1/4 gadu	— „ 75 „	„ 1/4 gadu	1 „ 25 „

Numurs maksa 10 kap.; katra adreses maina 10 kap. Stubinojumi maksa 10 kap. par weenflejšigu smalku rindinu.

Afinu

truhkums.

Dr. Hommel'a Hematogens

Ēēprafot ņewiņņti jaufņwer

Kadetu torpuņa wirņabrņis Wladilawņaņa, Dr. med. Schulz: „Es Dr. Hommel'a Hematogenu iņmehginaju 6 pilnigos aņins truhņumu gadijumos un mani nowehrojumi pee ņheem gadijumeem ņhini ņinā intereņanti, ka es gadu eepreeņņ biju dņelņs preparatus parafņiņis ar patwiņam wahjeem panahņumeem. Peņņ Dr. Hommel'a Hematogena leetoņņanas turpreti bij tott labi panahņumi, turi pat wehl peņņ 1 1/2 mehneņheem peņņ beigtas ahrņeņņanas netil ween ka nepamaņinajās, bet wehl turpinajās. Uņņrihtņņakee panahņumi peņņ Dr. Hommel'a Hematogena leetoņņanas ir eewehrojama apeties pazelņņana.

ir no wairat kā 5000 eelņņ- un ahrņemju profesoereem un ahrņeem par wiņlabato atņihts, dabujams wiņās apteekās un apteeku pretņņu pahrdotavās.

Dr. Hommel'a Hematogenu un patņdarinajumi jaatraida.

J. Redlicha

dibin. 1857. g.

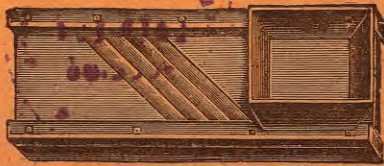

peedahwā

Anglu magasina

Rigā

Stejrijas kahpostu ehweles

ar 3, 4, 5 un 6 naņheem,

ņaknu ehweles, gurku ehweles, radisu ehweles.

Karla Brunowska

FOTO grafijas peederumu weikals,

Rigā, Walmu eelā Nr. 30.

Aparati un objektivi arweenu leelā krahjumā
par fabrikas jenam.

Stereoskopu bildes un stereoskopi.

Ilustrēts katalogs par 28 kap. paņmarņās.

15 rbl. weetā tikai par 3 rbl.

iņņubtam uņ pehymakņu un beņ eemakņas ņkaiņus un iņturigus atklabņus kungu kabatas pulņņekus iņ iņņta amerikānu jaunņelta „Prima“ (ne ņelņitūs) ar apbriņnojamu gravuru, uņwekanti beņ atņlehgās par 36 ņtundam reiņi ar galwojumu par pareiņu gaitu uņ 6 gab. ņhos pulņņekus pat ņpezialitē ņeiņņkērs no iņņteem ņelta 56% promeņ, kuri maņņa 60 rbl., 2 gab. 5 rbl. 50 kap., weens damu 4 rbl. Tahdi paņņti ņegti ar 3 wahjeem „Doubleor“, apbalwoti medakam, 6 rbl., 2 gab. 11 rbl. 40 kap., weens damu 7 rbl. Par brihuu teel peelitē pee latra pulņņena: 1) panjera ņehbite no tabda pat ņelta, 2) ņubraba brelots 84%, ņeltitē, ar ņkaiņu gravuru, 3) ņanta maiņiņņ pulņņena uņglabaņņanai no bojaņņanās. Adreņe: Варшава, Торговий Домъ Т-ва „Консвентъ“, Новолитки 8—90. Par pulņņena ņuhtņņanai un eepaņņņanai jamakņa no 1—4 gab. 50 kap., bet uņ Sibiriju 75 kap. Uņ Sibiriju beņ eemakņas ņeiņņuhta. Koreņpondenže kreemu waj wahju walodās.

Manā apgahdibā dabujams:

Skatuwes mahkņlineeks.

ņhņas lugas, solo ņkati, kuplejas, beklamazijas un dņiņwosņas ainas. Latw. ņatuwem ņaraktiņis Bejas-Kruhmiņņ. Maņņa 25 l

Jowans un Olga.

 Weh-ņuriktē romans no A. ņon Kladowa. Tulkotē B. Behrņs. Maņņa 1 rbl. 50 kap.

Brahli Karamasowi.

Romans 2 daņās no F. W. Doņtojewņta. Tulkotē B. Pauls. Maņņa 2 rbl. 80 kap.

Grusts Plates,

Rigā, pee Petera baņuņjās un Stahrau eelā Nr. 18.

Kalku eelā Nr. 18.

Optika, fotografija un elektrizitate.

Dņelņs gultas, behrnu ratinus, maņgajamos ņekus, petrolejas wahritojus, tehņmarņinas, email. wahramys traukus, petrolejas krahņnis, ņikla un ņojanso prezes, niketa un alņenida prezes, peedahwā pa lehtakam jenam

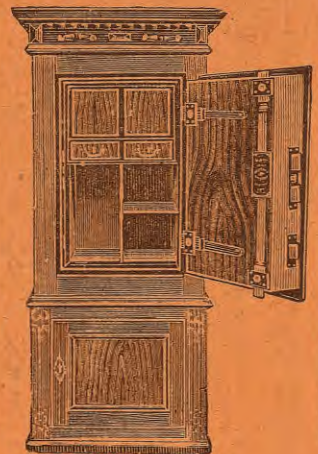
J. E. Musdyke

lampu fabrikas noliktawa

Terbatas eelā Nr. 18.

Metala kapu kroni

leelā iņwehlē lehti.

Deelakais krahjums naudas ņkapi, kaņetes un naudas kalku.

Uguns un ņaglu droņibu welwu durwu pagatawoņņana.

Hugo Hermann Meyer

Rigā,

Teatra bulwari Nr. 3.

No 4711

EAU-DE-LYS.

Liliju peens

balts, roņa un dņeltens.

Atņihts ka labakais ņkaiņuma uņdens giņmju ahdas maņgafņanai, jaunibas ņwaiguma uņturoņņanai un wafaras raidumu nodņiņņanai, kā ari nonem wiņus giņmja netiņrumis.

Ferd. Mühlens

Releē pee Reines un Rigā.

Schkuhau eelā 15.

Plakati

atteezotees uņ eetu bilņņņu nodolli teatreem, konzerteem un giņteem iņrihtojumeem peņņ Wiņņemes gubernatora noteiktumeem dabujami Grusts Plates drutatawā, Rigā, pee Petera baņuņjās un Stahrau eelā 13.

Mahjas Weefis

Nr. 41.

Rigā, 14. oktobrī 1909. g.

54. gada-gabhjums.

PARIZES LATV.
MAKSL. U. RAKSTH.
VEIG. PULCIŅŠ

Māso tautību kulturelā nošihme.

Profesora Dr. Rudolfa Čudena, Ženā.

Wirseenā uš leelu, stipru gigantisku progresu attihstijās dewinpadsmītā gadu simtent un tahdā pat wirseenā tas attihstas arī tagad. Par wifām leetam tas parahdās tehnikā, šhinī tagadnes dšihwes waditajā. Bet arī zitos laukos tas noteek tāpat. It wifur spēhki faweenojas leelos kompleksos, wifur organizajijas ispeesch individu, wifums atfawischkās personās. Šhi zenschanās eewehrojama arī walstis dšihwē, neween winaš eefšehjās pahrwaldes faweschgitos ušdewumos un panahkumos, bet arī tautību fawstarpejās atteezibās un walstis ahrejā peeaugšchanā. Šhi augšchana eecturejās fawās dabiskās robeschās, kamehr leeta atteezas uš to, lai faweenotu weenas tautas fawauštītās dakas kopā par weenu wefelu tautisku organu, kā tas bija Wahžijā un Itālijā. Bet tagad zenschanās pehz diščuma un waras pahrkahpj šhis robeschas un luht tadeht kā eiropeskā politika kkuhst arween wairaf par p a f a u l e s p o l i t i k u . . . Agrakais mehri wairis neder, starpība stary leelu un masu pamafinajufes un walda stipra zenschanās peerahdit wifus fawus spēhkus un spēhjas. Tahdi ir fakti kā tee norifinas muhsu preekščā. Tomehr fantafija un wehleschanās beeschi ween pahrspehji šhos faktus: wifš, kas noteek peeminetā wirseenā, teek flawets un ispuschtots ar teefības spofschuma nimbusu. Prahti dšihwo pastahwigā fajuhsmā preekšč ahkrahrteja; kā rahdas, tad zenteeneem pehz p a f a u l e s f w a r a arī nenowehrschami feto zihna par pafaules kundstību; šhini zihnā karotaju partiju kkuhs arween masaf, kamehr beidsot pehz pehdejā pahrspehtā pretneeka, weena weeniga tauta wehl buhs atlikufe uš kaujas lauka kā waldneeze. Preekšč daudseem nahkoines faturs pa galwenai teefai grosas ap jautajumu, kā šhis profes noritēs.

Schahds usfkats, apmiglots no diščuma un waras idejas m a s a j ā m t a u t a m u n w a l s t i m wairis nedob teefību uš eeffistenzi; wifš ahreji masf tam rahdas

buht neezigs un eeffistenzes nezeenigs. Wehstures wifnis bef schehlastības aifskalo projam šhis masf tautas un walstis; fakā, ka wifu laiks patezejis; gribot negribot tam jakriht par upuri leelo tautu isplešchanās zenteeneem. Schahdi usfkati nokauj fimpatijas preekšč tahdām masām tautam, kuras grih paturet fawu patstahwību. Waj ta naw ahprahstība — tā jautā, ja grih apturet kustību, kura neapaturami zenschas fawneegt finamu mehri? Schahds usfkatus dšird ne reti atteezinam uš Somiju. Tur, tā fakā, listens pats fagatarwojis notikumumu nenowehrschamo gaitu; naw nekahda prahta tam pretotees un naw nekahda eemesla par to fawchust.

Schahds fatalistisks domaschanas weids isfehlo par nahotni nepatihkamu ainu. Prahti arween stiprakt, arween galigati tiks fagrabhiti no kundstības idejas, arween spilgtati parahdisees tautiskais egoisms, eefšehjās attihstības jautajumi arween wairaf atfahpsees pret kaislibam, eerafchas kkuhs rupjafas. Taisnibai draudēs breesmas, eewehrojot teezību mehrot pehz dafchada mehra, raugotees pehz ta, waj tas atteezas uš mums pašcheem, waj ziteem. Un wifur aif zihnas kaislibas dšihwe buhs garlatziga un weenmufiga. Rifkanto schahdā wirseenā nefareds ne indiwids ne tauta, jo abi fawās domās pašchi fewi pazet un domā, kā otris seedots isnihzibai.

Sche ir japeefihmē, kā schahdi zenteeni pehz pafaules diščenuma pašcheem dalibneefkeem atnes breesmas un daudfā finā ir neifdewigi. Lihds ar kompleksu peeaugšchanu zefas arī gruhstības indiwidu brijwai wifspufigai attihstibai.

Leelu masu fahrahshchanās islihtfina starpības, nowed pee weenmufības un dšihwes eefšehjā kustība zeesch sem leeleem atteezību faweschgijumeem; mehaniski dšihwe grosas pa nosprausto zetu, wifš jaunš pastahwigi atron pretestību, ja atklahtee usfkati nestahw pilnigi wina pufe.

Kas bušs apwehriš, zīt ſchahdas breefmas nopeetnas, apweiks it wišu, kas pabalsta zihnu pret zilwezigas dšihwes nefinaſchanu. Kōti eewehrojams pabalsts tam ir mašo tautu patſtahwigā attihstiba. Šche zihna deht waras atkahpjas ſahnis un kauj beſpartejiskam ſpreedumam meerigi no- wehrot; ſche wišs teel kultiwets, kas tautas weeno un ne- wis kas tās ſchkir; ſche pretmeti teel iſlihdſinatt, ſche wiſpahreji pateek zilweziſki problemi guhšt wiſpahreju dšihwes ſpehku. Šche iſturas pažeetigaki atteezotees uſ individualo daudſpuſtibu, nekā tur, kur ſaweenots wišs uſ lopeju darbibu, kur katra atkahpſchanās no zaurmehra teel ſajusta kā pilſoniſks trauzejums; ſche ſaſtopam mehginajumus radit jaunās formas, iſdewigatu lihmeni, nekā tur, kur groſas milſigas maſas.

Protams, ka maſām tautam, lai tās kalpotu wiſai zil- wezei, wajag kluht par garigu individualitati, un tas naw maſs un weegls uſdewums. Bet ka ſchis uſ- dewums ſchimbriſcham wehl eephejams, ka maſās tautibas daudſ preekſch zilwezes darijuſchas, winai daudſ dewuſchas, to neapgaſchami peerahda dewinpadſmitā gadu ſimtena peedſihwojumi. Waj waram ſekot ſchi gadu ſimtena eekſchejai attihstibai neminejuſchi *Schweizi*, no kureenes iſgahjuſchi tiſ daudſi impulſi it wiſos zilwezes darbibas laukos. *Holland* ir uſturejuſe zeenigi ſawu wezo ſlawu kā ſtuhrgalwiga, energiska darba ſeme. Wina zitam tautam mahzija netik ween kā kugofchanu un kolonizaziju; ari mahſklas un ſinatnes ſinā ta gahjuſe ſawu zetu, kureſch preekſch ziteem kōti pamahzoſchs. *Bel- gija* ir waditajas loma netik ween kā ruhpneezibā, bet ari daudſos zitos lautos. *Skandinawiske* ſee- meki dewuſchi mums eewehrojamus panahſtumus it wiſos zilwezes eekſchejos kulturās ſaros, tee ſewiſchki dšihwi un ſpehziigi iſdšihwojuſchi zauri tagadnes eekſchejos problemus un tahdi leelā mehrā ſtrahdajuſchi lihdiſi pee winu iſſchkirſchanas.

No ſchi redſes ſtahwokka mehš newaram iſturetees tiſ ſteptiſti pret *Somijas* nazionalo un tautiſko dšihwi, kā no kundſibas un waras idejas apmahſtee prahti. Taiſni dewinpadſmitā gadu ſimteni *Somija* ar apbrihnojumu ſpehku peerahdijuſe ſawu jauno, ſwaigo ihpatnibu, kurai tamlihdiſi nazionala rakſtura, dabas apſtahktu un wehſturiski-

politiski atteezibu paſihmes. Uſbihdita tahlak pret ſeemekeem, nekā zitas kulturās tautas, ſchi tauta ſchwi zihnijusēs un wehl tagad zihnas ar ſkarbo dabu. Šchi zihna netik ween kā ſtiprinajuſe maſās tautas dšihwibas ſpehkus, bet ari radijuſe dſitu dwehſeles ſafaru ſtarp winu un apſahrtejo majestatiski kluſo dabu . . . Somu tauta nehmuſe kōti dšihwu dalibu pee zilwezes garigas kuſtibas, pee laika jautajumu atriſinofchanas, ta ahtri ween peefa- winajuſēs kulturelas attihstibas reſultatus un ar ſekmem gahjuſe uſ preekſchu ſinatnē, mahſklā, tehnikā un ruhpn- neezitā; nekur tā neruhpejas par tautas iſglibitibu kā ſche.

Wehl nezit ſen *Somijai* bija kōti laimigs politiſks ſtahwoklis. Leelas warenas leelwalſis aiſſardſibā tai bija eephejams attihstit brihwi ſawu patſtahwibu. Zaur ſawu ſingri lojalo iſtureſchanos pret *Kreewiju*, ta bija ari pil- nigi pelnijuſe ſchahdu iſtureſchanos no pehdejās puſes; jo attihstidamās un eedama uſ preekſchu, ta lihdiſ ar to ari paleelinaja *Kreewijas* waru. *Somijai* bija teeſba rehſinat uſ to, ka ari nahtotnē wina paturēs tahdu pat ſtahwokli, tadehſ ka zaur to neweena intrefes netika aiſſahrtas un winas wezās teeſbas tika aiſſargatas zaur ſwinigeem ap- ſtiprinajumeem. Pehdejā laikā leeta groſijusēs: *Somijas* tautiſkai patſtahwibai draud leelas breefmas. Ir tomehr zerams, ka tagad, kur ari *Kreewijai* ir ſawa tautas aiſ- ſtahwiba, kur kreemu tauta pate zenſchas paplaſchinat ſawas brihwibas, ta ari ſajutis ſimpatijas pret maſajām tautam, kuras zenſchas apſargat ſawu patſtahwibu un ſawas teeſbas.

Pateek leelu tautu paſihst par wiſām leetam no tam, ka ta nepraſa par katru zenu ne- dšihwu weenadibu, bet ir pažeetiga pret daſchadibu. **Tautai, kura zenſchas pehž garigas attihstibas, wajag turet ſwehtas zitas tautas teeſibas. Kur naw zeenibas pret likumu, tur ari wiſpahr naw zeenibas un diſchuma.** Rahds muhſu laikā eeweh- rojams domatajs ſaka: „**Ja taiſniba noreetetu, tad zilwekam naw wehrts dšihwot uſ paſaules**“. *Gribam* zeret, ka atteezibas tautu ſtarpā arween wairat tiſ zaurauſtas no taiſnibas un it ſewiſchki to *gribam* zeret *Somijas* labā.

Muhſu preſe Rigas Latweeſchu Beedribas Sinibu Komifijas apgaifmibā.

VIII.

- e) Literariſki ſinatniſkee ſchurnali 1908./9. g. „*Salfis*“.*)

Apſtatiskim wehl *Karl Skalbi*. Kā proſaiſis, tehlotajs, bet ſewiſchki kā walodas brihnumu pahrwalditajs pehdejā laikā winſch nepahrſpehts pat no *Bluhdona*, *Alu- ratera* un *Fallija*. *Stahſtit* pat par wiſneezigakām, pat

*) *Stat.* 39. un 40. num.

reebigakām leetam pahrſteidſoſchi radoſchā walodā winſch taiſni ir meifars. Bet — beſ *Aluratera* waroniſkās eedwehſmes = entuſtaſma, beſ *Fallija* gara augſtuma un deewiſchkās domas, beſ *Bluhdona* atturibas, *Skalbe* iſ- rahdas pahrat jurodiſks, kails, neeſtetifks. Kura auſs gan ſpehs panest ſchahdus teizeenus: — „iſneſhaja nemeeru kā neeju“, „miſleſtiba kā ſmilts, kas eekrituſe jehlumā“ (grauſa), „te kuhpu ſpalwinās weenmehr winam bija wehſa pilite“ un t. t. Ari impreſſionifku aberroziju daudſ *Skalbes* ſtilā,

fewifchki pantos. Peem. „Safmins daubfstarains faro“, „azu fropfinaas pakufina tawf neuwaramais fmaids“, „wina meefu fmiifftiedams graufa ifmifums...“ Schahdam leetam Stalbem wehl pahri jateef. Tizam, ka pahri tam wifch ari tifs reis, ka ir tizis pahri lauffkolotaja elementarai, wairaf dabas un infinkta, nefa kulturaf un apfinibas weidotai pfchologijai. Peem. Sauleets, Pluhdonis gan ir dauf gatawati formeli mahfflineeki, nefa Stalbe, bet eefchejo peedfihwojumu, domu, pfchologijas krahjums, falihdfinot ar tagadejo Stalbi, teem ir tif neezigs, ka weenigais wina glahbfafch ahreja wahrdun un tehlu weela, kura elementara un weetam waj lihdf nahwei garlaiziga. Galwenais Stalbes darbs, pehz kura noteizams tagadejais wina leelums, ir 14 lapas garfchs fahfts „Krupis“. Te Stalbe nama wairf nowehrotajs ween un tehlotajs, bet jau ihfis raditajs if fewis pascha, tas ir — brijws raditajs if fawa eefcheja eefpaidu krahjuma. If eefpaidu krahjuma — fatu tihfchi — jo eefpaidi, kas zehlfchees if pahrdfihwojumeem, wehl tika pa pufe wina pahrdomati, pa pufe tif apfinati un nobeigta pasaulis ufkata tika tad faweenofees, ja tas eeguhf nopeetnu wis pahreju ifglichtibu. Wifpahreju — un ari fpezialu literarifku ifglichtibu, no kuras atkarajas fpeziala mahfflas darba wehrtiba. Tagad wehl beefchi tas fpeesf twertees pee tehlofchanas, fur ween domu pawedeens notruhfst. Bet zaur diwu radifchanas metodu fajaukfchanu zeech ka flaidriba, ta mahfflas pilniba. Stalbe to juht un tamdeht ifwehlfas tika juridifkus, pretettu pilnus, reflektiwus tihpus, ka Magataju, Krupi; noet Apafchsemé, waj ifzeech Letargiju, kura wifpirms wina atfwabinaja apfinigai pasfaulei. Azim redsot, pasaudejis nemaldigo semneeka un lauffkolotaja infinktu, Stalbe pamafam few peepote daschadas kulturaf gifkis. Ja fawu tagadejo reiboni tas ifzeetis, kas wina apstahkos un ar wina ffolas ifglichtibu naw weegli, tad reis immunifesees pret wifam kaitem ar jaunatrasto idealo gudribu un „Krupja“ weeta dsejos par deeweem un karateem, ka wif klaffki, bet waloda wifam rités, garfchas ifkopta, flaidra ka ftrauts pa okeem, ftrauja, fkanedama un bef fmaguma. Bahra Stalbem jau ir preefcha waj uf wifam kaitem, kaut gan dauf wehlf eefafka dsejot. Wainigs pee tam, protams, no Blaumana un Needras patapinatais, Stalbes konferwatifms un neustiziba kulturai, par fo ta reis weeta un neweeta wina flaweja muhfku kulturaf atkritums Lihgotnis un wif jiti tahdi.

Par Austrinau minefchu tif ihfi. Ka patihkams fadshwes zilweks, asprahfigns domatajs un fahfhtitajs wifch parahdijees tika fawa prosa, fewifchki weena no labafajam pehna gada grahmatam (par tahdam flaitu wehl „Wifchus“ un „Bikeri“) „Kaspari Gluhna“. Dseja, kura „Salkti“ atrodama, wifch mafaf baudams. Weenfahrt, jau no dabas Austrinfch, leekas, naw lirikis, otrkahrt lihdfas klaffteem, peemehram, Bermonowa panehmeeneem, wifch ifteiz aifween fo banalu, neatturigu, waj aberracijam pilnu, kas fajuhfwas weenibu ifjauz. Ari pantmehri wifam beefchi neifstureti: trochaja atrodam daktilu, jambâ anapeftu un t. t. Wainiga, protams, atkal neifglichtiba un pee Austrina

beefchi wehl gribefchana ar waru eelauftees kulturaf pasaulé.

Par Sauleeti naw dauf fo teift. Behrneem un weenfahrfcheem, praktifstajeem lauzineekeem, ka ari pilfehfas mafpifhoneem Sauleets huhs mihfch, ka godigs pamahzitajs humani dshwot un daifakt juft, bet inteligentee wina nelafis ka pahraf elementara, gara nebrihwa un tihpat ka nefa no ihstas, bagatás kulturaf pfchologijas, no wina autonomâ gara ambrofijas un nektara — nefaprotfcha. Ar Sauleeti, leekas, ifbeigfees ta godigo un godbihigo muhfku semneeku dshwes un eerafchu tehlotaju linija, kura fahfufes ar Neikenu, gahjufe zaur Kaudfitti, Apfitti, taifhufe neleelas mitologifkas un pilfonifkas wariacijaf Pumpurâ un Aufelli, wehlf Genbergi un Pluhdoni, bet jau pilnigi wulgarifsejufes Lihgotni, Tirsmaleete, Upiti, ka to wiflabaf patf Upits tehlo fawa rafita „Taufkolotaja tihps muhfku rafitneeziba“, jo tif nejehdfigs tas pateefba pee augftat minetajeem nebuht wehl nebija. Ir peeaugufe latweefchu pilfonu fchira, fawairojees neween fudeto ffaits (azumirkli augftolas atrodas jau ap tuhftots jaunefku), bet ari tahdu fpezialiftu ffaits, tahdi minetee Dr. Walods, Dr. Walters, Furgens, pee kureem peeweenojama wehl gara rinda fewifchki no muhfku filologeem un wehfturneekem, un jau 15 gadus pee mums pastahw ihsto akademiffo tradizju ftiprinataja Dr. Sahlifcha firma. Wifu fcho kulturajuht semneezifkafis tautfkolotajs ka Olimpalnu wirf fawa gara apwahrfchana, paleet nemeerigs, zeech, polemifé, bet — jau bef tizibas few un meera, kas mahfflas darba nebeigtiba ir nepeeezechams, farafcho tika mulkibas un nepeeklahjibas, pee kam ihsto zeku — uf augfchu eet tika wifapdahwinatakee un ftingratee rafsturi, ka peemehram, Akuraters, Bahra, Stalbe u. t. t. Ja Kaudfites Matifs un Teodors gadus dimdesmit peezus atpafaf wehl famehra weegli wareja fcho Olimpu weenfahrfchai tautai aifehnot, tad tagad tas neweenam titanam, ne faunam wairf neifdofees. Zeifs, waj teifam gudrais Behrkontehws fibenos un metis aifween fmagakas hultas nemeerneeku fhdis, lihdf peepildifees muhfchigo ideju lehnums: infinkts un dabas dshwe pahrwehrtifees apfinibas un kulturaf dshwe, ka tas notizis if pee kuras tautaf winas atmofohanas laifos uf pilnibu — winas renefanfâ.

Weidsot referet par „Salkfcha“ originalliteraturaf datu, jateiz, ka wif, kas fchaja lauka pagahjufcho gadu parahdijees, tas ir, wif wehrtigafais — teefcham „Salkti“ parahdijees, jo „Ifglichtiba“ un „Mahjas Weefi“, infemot pahris wehrtigafos dsejotus katra, atrodam waj nu jaunlaifu lubeneeku rafchojumus, waj ari ta fouzamo lafamo weelu. Bet jaeewehro, ka fchis wehrtigafais galwenâ kahrtâ ir tika weenas muhfku literaturaf grupaf darbs — atkal tautfkolotaju, ne tif dauf weza, ka jaunâ tihpa tautfkolotaju, ar brijwu romantifku notrahfu. Bet ari no fchas grupaf tika tee ir dewufchi paleekamus darbus, kuri bijufchi fewifchki ufzihfign autodidakti, tas ir — Akuraters dewis 60 lap. pufes garo „Kalpa fehna wafaru“ un Fr. Bahra dsejotu zilfus, kureem dauf netruhfst wairf

no pilnibas. Selta kroniti „Salktim“ tomehr uslizis muhsu isglihtoto, teiksim, absolutais paraugs Fallijs, kas pehz klaušķanās divās fakultatēs Peterburgas uniwersitātē tagad apzeto Wakar-Eiropu, klaušķamees labakās tureenes auglīkolās. Šchis selta kronitis ir jau minētā teika „Salkšča lihgawa“, kurai ir gan daudš kkuhdu, tā — liriskais pantmehrs, pa kofainam daktiškam panta beigu wahrdam, pa aberracijai, weetam pahrat fails, islais dšmuma fajuhtu patehlojums, bet peedšhwojumu un domu fajuhtu bagatiba, naiwā gara tihriba un augstums, isteiksmes lihdsjektu ihšteniba un daschadiba un par wifu epochalā galwenā ideja — ispehrk wifas negatiwās darba pufes. No Fallija darbeem ir isgahjis kaut kas tahds, kas dewis gaischafu nohrasfu waj wiseem „Salkšča“ lihdsstrahdneekem, pat Annai Brigader, jau tik nodibinatā rakstnezej, ko it weens islais is winaš labakā dsejojuma „Bohemienne“. Tomehr lai pilnibā apnemtu Fallija tradizijas, waja dšgs ari wina isglihtibas. „Salkti“, protams, neweenam tahdas nebija.

Metaweschos pee „Salkšča“ kritiskajeem apzerejumeem, tā Akuratera un Stalbes norwegu mahkšlas karakteristikas, Schiltera glesneezibas un ihpafchi Emila Dahrsina isfmesofcheem muhsu musiku apskateem, ne ari pee prof. Schmidta raksta par muhsu tautas dseefmam, kur schis bihufchais „satais sehns“ aishween wehl turpina radit aishdomas pret muhsu labato epiki Lautenbachu; neslaweschu ari „Salkšča“ winjetu bagatibas, no kurām mahkšlas wehrtiba fewischki dascham Richarda Sarina Ex libris, bet apklatisim ihsumā „Salkšča“ tulkojumus. Tahdi ir — Horneffera apzerejumi par Nizschki, Nizsches jaunais ewangelijš „Tā runaja Saratuštra“ un Meterlinka drama „Sllais putnis“.

Horneffera apzerejums naw nekas wairat, tā puslihds labi Nizsches ewangelija filosofiskās pufes isskaidrojumi. Sahkot ar Niehli, wefela rinda filosofu ir mehginajuschki kertees pee Nizsches isskaidrochanas, bet wifš nobruht sawu wezo wehrtibu grabaschās Horneffers, zil ari man sinams, ir tas labakais, bet ari wifsch grib sinatniksi formulet Nizsches simboliskās mahzibas, kas nemas naw eespehjamš, jo Nizsche naw isfmetams zaur sinatni ween, tā pate daba, un pagehr wispirms diffujetees ar fewi, tā wifš leele dšhwes atjaunotaji — Machomels, Kristus, Soroastrs, Konfuzijs, Budda. Nizsches religija warbuht ir weenigā tagadejo sinatnikso kosmogoniju laikos eespehjamā religija. Nizschki isfmeš tikai gadu tuhstoscheem diffufejotees ar wina mahzibam un radot jaunu kulturu winaš wifumā. Horneffers tomehr weenu leetu panahk deesgan labi un ta ir — wehsturiski filosofisko usfstatu attihstiba lihds Nizschem, kaut ar Nizsche pats naw eerubrijejams schini linijā. Tikpat isdewigi waretu nowest wifu zitu diziplinu linijas un paschas dšhwes attihstibas liniju lihds Nizschem. Kā wifas mitologiskās, teologiskās, kosmologiskās teorijas eesahk no ta, ka eesahumā bija chaos, tā ari Nizsche. Wifsch wifas pasfaules wehrtibas fagraudams, eeraudšija fewi pirmatnejo chaosu, par kuru lidoja tikai winaš pascha garš, un radija pehz sawa waiga un lihdsibas jaunu, nobeigtu, wifšs detales idejisko pasauli. Tas nu pehz Nizsches parauga

jadara k a t r a m no mums, jo Nizsche greeschas pee wiseem, bet, greeschotees pee wiseem, ari ne pee weena, jo tā Kristus pilnibas neweens naw aishneebšs, tā neaishneegs ari Nizsches pilnibas. Ja aishneegs ko, tad tikai pats sawas dabas un gara robeschas; isfmet sawu dabu un garu, famehr dšhwojam, lihds pamatam — luhk, ko mahza Nizsche. Un to katra teologija mahza, bet tikai sawos pirmawotos, jo katrs widutajs te ir no fauna. Ari Horneffers war tikai greeft wehribu us scho grahmatu, wairat neko. Laikos, kad ahrejo dabu ween pehtija, lihds atomos, energijās un wisbeidsot pilnigā fenomenalismā isfamisa, Nizsche paswehleja eeeet fewi un isjelt tikpat leelu un pilnigu pasfauli, tā ahrejo, is fewis. Un tiklihds pasfaule tika mana, es pasfaules raditajs un waldneeks, eeradās atkal tiziba few un preeka pahrpilniba. Un is fewis isjeltā pasfaule israhdijās tik ta pate ween ahrejā, un naiwais pasfaules usfstats atkal tas wispilnigakais.

„Tā runaja Saratuštra“ wehl naw pilnigi pahrtulkots, bet drihsumā tikshot. Schās grahmatas tultotajs weens no labakajeem latweeschu walodas pratejeem dsejneeks Pluhdonis, bet — ar walodas tihribu mas ween te kas panahkams. Nizsche ir fazijis, ka diwi tuhstoschus gadus Eiropa naw sinajuse ihtās eedwefmes. Nizsche wina sinaja, bet — ne Pluhdonis. Drihahrt Nizsches stis ir wischstrawagantakais, Nizsche runā us mums gandrihš tikai ar skateem, fmaideem, schesteem, ar nahwigam mokam un swehtlaimibu fejā. Un tas, protams wina stilā islasams, bet ne Pluhdonim. Pluhdona tulkojums ir bes dwehfeles, pelets, meegains, fntam nianfu un schestu garamaislaidoschš, tomehr jateiz, ka famehrā tas ir labs un eetejams ikweenā mahjā blakus Janai Deribai, tā ne mafat, ja ne wairat nepeezeechams par mineto.

Meterlinka „Sllais Putnis“ tultots no freemu tulkojuma, un Meterlinka gan winaš mas buhs atlizeek. Schahdas leetas peelaischamas warbuht Turgenewus latwifkojot, bet ne klafkus un tik rafinetus stilistus, kahds Meterlinks.

„Salktis“ ir beidsis sawu gaitu; kur tagad mahkšla few iseju paraus, naw usminams. Warbuht pahris gadus pawifam pee wahrda netiks. Kam lihdselki, teem tas nestahdes, bet daudseem jaitteek tikai no ta, par zil nodrukā, — teem eesahkfees skaidrā deenā pehrkona breefmas. Schogad jau dabuja klufet Woldemars Dambergs un Wirsa. Ari scho rindu rakstitajs. Haralds Eldgatis tikpat tā nefad neta neweenā periodiskā isdewumā naw warejis nodrukāt, jo studeteem dsejneeteem wehl daudš gruhata eefstENZE — schajā sinā. Tagad nu peeweenosees schem ari „Salkšča“ romantiku grupa.

Det zeenijamam wafaras sapultschu wadonim un Sinibu Romiskjas preelshneeka palihgam S. Kalnikam leetas, ka weenigi dsejneeki schimbrihsham esot pahrprouzejuschees starp wiseem pahrejeem latweeschu darbineeteem. Un wairums schajā sinibu un mahkšlas sapulzē drofchi ween wehl daudš tahkat spehjigi wahrdos un darbos eet, jo ari referents Arweds Bergs, saufdams tautu atpakat pee Kristjahna Waldemara, isteizas, ka materialā labklahjiba mums esot daudš wairat no swara, nekā garigā. Tam es pilnigi pee-

krihtu, zif tas atteezas uf wara dabam, bet preefſch fudraba un ſelta dabam leeta gluſchi otrada. Un tā jau wezais Platons ſpreedis, nepeewedot nemas Miġſches, waj wiſu zitu gara waronu.

Latweeſchu Beedriba un Sinibu Romiſġa, zif man ſinams, naw ſchajā ſinā pagaidam ne uf ko eekustinama. Literaturas fonds, kas pilnigi tautſkolotaju klike eetiſtis, ari naw ſpehġigs ne uf kaĥdu kulturelatu iniziatiwu. Kā peerahdijums manam ſpreedumam lai ir paſcha Sinibu Romiſġas preefſchneeka W. Waldona trihſgadigā zihna peġ ſinibu un maĥſlas ſchurnala, kurā lai tad waretu iſteiktees Sinibu Romiſġas darbiba, bet, neraugotees pat uf to, ka ſchi leeta no Weinberga tikufe ſlti eeteikta, runas wiĥru praktiſkais wairums, ſewiſchi „Dſimtenes Wehſtneſcha“ akzionari, to aiſween ir zauri gaĥſuſchi. Bet ja ari ne maĥſlas un ſinibu labā, tad maſakais politiſkas labad Latweeſchu Beedribas opoſtġizai wajadſetu ſaiſtit pee ſewis kā ſinibu, tā literaturu, jo uf ko gan ſchee politiſki grib dibinat ſawu naĥotni, ja ne uf garigo tautas attihſtibu, no kuras atkarajas ari wiſs pahrejais? Seb waj tee jau aiſmirſuſchi, zif behdigi reiſ beidſas praktiſku arkitekta Baumana un Tomſona tuwredſigā zihna pret Dġhrika un Weinberga gara waronibu? Un waj Waldemars pirmais nebija, kas — noraudajees pat — uſſtabġas preefſch „gara“ newis preefſch „weĥdera“ waroneem?

Tomehr — kaut ari beſ galwas, bet ſchi opoſtġija, pa-

teġotees nefeneem ſaweem ſeedu laiſkeem aĥrpus Latweeſchu Beedribas, weĥl ilgi winu turēs ſawos aiſſpreedumos, un latweeſchu gara waroneem atliſſees tikai nopuĥtees, ka teem oſoleem, kuru ſatnes rakajufchi, ſiĥtu paehduſchees, wiſpraktiſtakee no muĥſu maĥju kuſtoneem. —

Beidſot pahris wahrbus par Waſaras Sapulſſchu referateem. Es kā dſejneeks pateefſbā driĥtſteju ſpreest tikai par dſeju — tas ir, par ſtaĥteem, dramam, liriku — bet kā ſchurnalu referents biju ſpeeſts ſpreest ari par religġju, filoſofġju, ſinibu, politiſku. Tik wiſpuſġigs ir gan bijis Gete ſawā laikā, bet es weĥl ne. Zeret jau gan gribetos, bet lihds tam, kamehr zeribas nebuĥs peepildijufchās, man uf preefſchu jaatſakas no ſchurnalu referenta lomas. Dſeju es liktu preefſchā wiſās winas noſarēs atdot tikai weenam referentam, jo ſchajā laukā zif nebuĥt weĥrtiga nemas d a u d ſ neparahdas un pawiſam nederigo laiks jau beſ eewehribas atſtaĥt. Bet par ſchurnaleem par ſpreedeju iſwehlet aiſween kaĥdu ſpezialiſtu r e d i g e ſ c h a n ā, kas ſchurnalu p r o g r a m a s apſpreestu no augſtata ſtaĥwokka, uf ko a r i e s nebuĥt nejuĥtos aizinats. Weĥl, protams, japeeſhmē, ka iſſpreest par gada laikā parahdijufchos poetiſko literaturu wajadſetu kaut te weenas, te otras, te treſchas dſejas ſkolas apdahwinatakam iſgġihtotakam preefſchſtaĥwim, lai aiſween ta wiſpuſġigi tiktu apluſtota. Lihdsigā kaĥrtā buĥtu jariĥkojas atteezotees ari uf ſinibu un zġtam paſtaĥwigajām diġġiplinam.*) W. G l i t s.

Weinbergs kā audſinatais

Andreewa Needras.

III.

Weinbergs un ſozialiſti. II. Tautas audſinaſchanas noluhkos un lihdsētkos Weinbergs daudſtaĥrt ir pahſſatiġees. Bet wiſrupjātā kluĥda winam gan ir no tikufe ar latweeſchu inteligenteem, ar muĥſu tautas maſat waj wairak ſkoloto datu. Tur winam ir iſgahġis tāpat, kā zġtkārt Gala=maĥtes kaimiņenei, kurai ari wiſs zaĥti atā ſabirufchi.

Katram „Miġas Awifes“ laſtġajam ſinams, zif ſliktas domas ir Weinbergim par muĥſu „inteligenteem“: to iſgġihġiba eſot tik robaina, dſiĥwi wini tik maſ paſiſtot un politiſkā ſinā wini eſot tik tuwredſigi, ka wineem klaufdama warot tauta tikai purwā eebraukt. Tapat ir ſinams iġ „Miġas Awifes“ ſejam, ka weſeligi uſſtati un dſiĥwes ſapraſchana, neatlaidiba un politiſka taĥredſiba eſot ſtarp latweeſcheem atronama tikai pilſonu ſchġirā, tas ir — pee teem tirgotajeem, amatneekem, uſaehmejeem un namu ihpaſchneekem, kas beſ leelām ſkolam zaur ſawu zentibu uſſtrahdajufchees uf augſchu.

Mums naw nekāda eemeſla leegġ atſiĥſchānu teem pilſoneem, kas godigā zekā ir ſaſneeguſchi nodroſchinātu ſtaĥwokli. Beſ darba tas naw notġzġs, un katrs darbs attihſta zġlweka apſchribu un dſiĥwes ſapraſchānu. Bet

mehs newaram kuſedami paeet garam tom ſaktam, ka ſenat Weinbergs domaja pawiſam zġtadi par inteligentu noſiĥmi. Sawā broſchurā „Politische Gedanken aus Lettland“ wiſſch taiſni no inteligenteem, no ſkoloteem, ſagaġda un tiġ, ka tee iſaugſ latweeſcheem par augſtato, wadeſcho ſchġiru. Tikai tad, kad intelligenti weenmehr wairak atwadġjās no wina, tikai tad weĥl Weinbergim atweĥrās azis preefſch tam, ka ihſtā kungu kaĥrta audſejama ne no inteligenteem, bet no pilſoneem. Es biju pahſſatiġees, domadams, ka Weinbergs jau no laika gala ir paredſejis pilſonu noſiĥmi preefſch wina tautas audſinaſchanas noluhkeem. Iſrahdas, ka par politiſku taĥredſibu te newar buĥt runa, bet gan par paſozimu, kā laſpai ir bliuſchās ſtaĥbas tās wiĥnogas, kas karajās par daudſ augſti.

Kā tas nu nahġās, ka Weinbergim neiſdewās no latweeſchu inteligenteem iſaudſinat wajadſigos kungus? Jo tee nedaudſee, kas ir iſſchġiĥluſchees Weinberga kungu pereſti, taſſchu ir ſaſkaitami pee weenas roſas pġrſteem, pee

*) Eġhis preefſchlaſġijums drukai pateefſbā nebġj nodomats, zaur ko iſſkaidrojas wina ſtila ſawadibas un ſtila nenobeġtġiba, bet tā kā tas nu jau nodrukats, tad juĥtos ſpeeſts atwainotees wina nepilnigas formas labad. W. G.

ġam — ġinams — iħħħħis apħħmetu Woldemaru Zeitmani un pażeltaiš rahđitaja piħħħis — Žedderi. Un tađeħt ōzjalizmam peebeedroġas neſaliħđsinami wairat inteligentu, neġa Weinbergim?

Weinberġs peewed iħħkaidrojumam iħħetredadus eemeħlus. Pirmkaħrt: tagadeġo ſkoloto ġilweku iħħliħtiba eħot paħraf robaina un nepilniga, tađeħt wiini ſpeħġot ſapraħt tiġai ōzjaliztu ſeħħas maħġibas. Driħkaħrt — muħfu ſkoloteem eħot par maħ griħas ſpeħta un neatħaidibas; tađeħt wiini ſawu godkaħribu neħpeħġot apmeerinat nopeetnā darbā, bet luħtoġot to darit ġaur ſtaħam fraħem, peeġlaimodamees leeħajam publiħ. Driħkaħrt — daudħi no muħfu ſkoloteem eħot tiħumiħki iħħwirtuħki un weħlotees ġarp ōzjalizteem ħlaidi iħħħiħwotees. Žeturkaħrt — daudħu ġauneħku fantaħħija eħot ſamaitata, un ta wiinus paħedinot uħ wiħu, ħas aiħleeġtħ un ħlepens.

Ar to nu Weinberġs buħtu iħħeiġis, ħaħdi peħġ wiina domam ir tee inteligenti, ħas peebeedroġas ōzjalizteem, bet neħad wiinħħ naw meħġinaiħis iħħkaidrot, tađeħt iħħti wiini tiħ leeliħki buħtu iħħwirtuħki. Bet ari ġau ħħis wiina raħħturoġumħ neħstur ne tās wiħmaħaħas kriħtiħas.

Naw ġau to leeġt, ħa uħ weenu, otru atħewiħħku ġilweku war ħħmetees augħħā minetee paħrmetumi. Bet ħaħdu ġarigu kuħtiħu taħħu newar apħpreeħt peħġ weena waġ otra iħħwirtuħa, ħas wiinai peebeedroġas . . . Iħħā meħħ neħdriħħtam peħġ Ĥunħena apħpreeħt toħ ġarigos laiħraħħtuħ, ħuroħ Ĥunħenħ eeweeħtoġis ſawuħ tiħumiħħtoħ apġereħumuħ un ideġas. Ir ġau taiħniħa, ħa muħfu wiidus un augħħħkolas tagad neħtaħw taħ augħtumā, ħā ſenaħ. Bet Weinberġs taħħu ħin, ħa augħħħkolas ġalwenaiħ uħdewumuħ paħtaħw eeħħ tam — wađit ſtudentu tiħ taħlu, ħa lai wiinħħ ſawā arodā ſpeħtu paħtaħwiġi taħlaħ maħġitees un ſtraħdat. Un tiħtaħt ġit neħġ apdaħwinatħ ġilweħ war tiħt kaħra augħħħkolā. Ĥa ġau Riġas amatneeħi un tiħġotai warbuħt no draudħes waġ aprinħa ħkolas naħħdami wareġa paħħi uħ ſawu roħ maħġidamees tiħt pee tās wiħpuħħiġas iħħliħtibas, par ħuru preeġajas Weinberġs, tađ ħubetam ġilwekam taħħu naħħħees weħl weeġlaħ, uħ ſawu roħ taħlaħ iħħliħtotees, ġa ari augħħħkola neħtaħweħu waġadħiġā augħtumā. Sinatne paħe ſtaħw tagad daudħ augħtaħ, neġa toreiħ, ħad ħludēġa Weinberġs; augħħħkolu bibliotēħas un ġiti maħġiħu liħđseħki tagad ir daudħ paħħaħi, neġa ſenaħ; laiweeħħu ſtudentu tagad ir warbuħt ħmtreiħ wairat, ħā preeħħ 40 ġadeem, un apdaħwinatu ġilweku ġarp wiinēem ari netruħħ . . . Ėħ neħaprotu, ħā tur war atħauħtees uħ iħħliħtibas atpaħtaħeħħanu pee laiweeħħeem!

Un taħpat ar to tiħumiħħto iħħwirtuħu: ta ir biħuħe paħfaulē daudħ aġrat, neġa ōzjalizmuħ, un ir biħuħe allaħħ pee augħtaħam ħħħram leelaha, neġa pee apaħħħeġam. Tiħumiħħa atħħiħħana ir eeħħħuħes pa laiħam no apaħħħeġam ħħħram, ne no augħħas, ħā to wiħħħaidraħi raħda kriħtiġas draudħes iħħħħanaħ. Lai waretu ħlaidi iħħħiħwotees, tađeħt teeħħam weħl naw ġaeraħħtaħ ōzjaliztoħ. Ėħ neħuħt neħriħu aiħħtaħwet waġ aiħħildinat netiħumiħas pee ōzjalizteem. Ėħ tiħai newaru tiħet, ħa ġarp Riġas piħħoneem tiħumiħa buħtu daudħ leelaha, neġa ġarp ōzjalizteem. Weenā ħinā

eħ eħmu pat paħleeħinatħ, ħa ōzjalizti ſtaħw augħtaħ neġa piħħoni: pret ſħuħtiħu ōzjalizti wairat ſtraħđā, neġa piħħoni . . . Iħħwirtuħi ir wiħur, wiħas ħħħraħ un ħaħrtāħ: iħħwirtibas deħt reti ħaħħs peeraħħiħees pee ġitaħ ħaħħas ħħħiraħ.

Un ġluħħi taħpat taħ ir ar godkaħribu. Ėħ netiħu, ħa Weinberġs ħin, ħas ir muħfu ōzjaliztu ġalwenee wadoni. Man un taħpat daudħeem ġiteem taħ neħad naw naħġis ħinams. Ĥa, ſpreeħħot peħġ ōzjaliztu organiħħaħiħas, ġadomā, ħa pat paħtiħas paħħas paħħaħas maħas neħin, ħas iħħti ir ġalwenee wadoni un ħas wiin uħ iħħtaħ waħrħs. Waġ tađ nu neħuħtu ġilwekam weeġlaħ, ſawu godkaħribu apmeerinat atħlaħtā darbiħā ġarp piħħoneem, ġa wiinam buħtu weenā alġa, to wiinħħ ħludina, ħad tiħ wiinam uħġawilē?! Tađ par peem. ġarp muħfu ōzjalizteem ir daħħi ħoti iħħħaħki un apdaħwinati ſħurnaħliħti. Rađeħt tađ tee neeħħtaħħas redaħħiħas pee piħħonu awiħem, ħur dħiħwe teem buħtu meeħriġata un alġa leelaha . . . Ĥawa godkaħriħa ġau ir kaħram ġilwekam; Weinberġs pat atħiħt ſawā augħħminetā broħħurā godkaħribu par weenigo eeħħħeġo ġilweka dħineħki uħ darbu. Bet man weħl naw dħiħwe ġadiħees ſaħtaħt deħmit ġilwekuħ, ħureem buħtu biħuħe weenā alġa, ħas wiinus ħlawē. Iħħweenħ taħħu ħin, ħuru aprindu peeħriħħanu wiinħħ ġriħ eemantot. Un tađeħt muħħ dħiħti ġarot, ġa ġriħam daħut atħildi uħ ġautajumu: tađeħt daudħeem no muħfu intelligenteem laħaħ paħiħt ſtraħđneeku peeħriħħana, neġa piħħonu? Rađeħt wiini laħaħ war ſapraħtees ar ōzjalizteem, neġa ar Weinberġi?

Un ħas, beidħot, ħiħmeġas uħ ſamaitato fantaħħiħu, tađ taħda wiina ir biħuħe ġau no Adama laiħeem: aiħleeġti augħi ir ħaldi. Tiħai tagad laiħi ir laboġuħħeħes taħ ħinā, ħa nu tautas ġalwenā laħamā weela wairħ nepaħtaħw no „Baħħas ġraħeeneħ“, „Weneħħias aħħħ naħħ“, „Kaħħeħtaħ Urħulaħ“, indijaneeħħu ſtaħħteem u. t. t., ħā taħ biħa ſenaħ. Taiħni muħfu awiħħħeħiħai par ġodu ir ġaħata, ħa wiina ir attureġuħes, ſeħot aħħħeħu ħenħaħiħas laħam, ħas no kaħraħ ħlepaħiħas taiħa kaħitalu.

Ėalwenos rewoluħiħas un ōzjalizma ġeħlonuħ Weinberġs neħeemin ne ar waħrħu. Preeħħ teem wiinam truħħti aħu un ſapraħħanaħ. Neħħ Weinberġs ſaprot ſaimneħħiħħuħ problemuħ, neħħ ari ġaunlaiħu demokraħiħħo domaħħanaħ ħaħrtiħu. Aiħ piħmā eemeħla wiinħħ ġraħħtiħas ħā pa miġlu ſtraħđneeku kuħtiħā; aiħ otra eemeħla wiinam piħniġi ħweħħi un neħaprotami muħfu intelligentei.

Ėaimneħħiħħa paħriħħħana, ſaimneħħiħħi un teeħħki neħnodroħħinatāiħ ſtaħwoħħiħ dħen ſaħriħas ſtraħđneekuħ pee ōzjalizteem; demokraħiħħa domaħħanaħ ħaħrtiħa, eeħħħeħas autoritates ħaħħħanaħ pret aħħeġo autoritati, wada turpu daudħuħ no muħfu intelligenteem. Deħ ħħas atħiħħanaħ meħħ newaram iħħraħt tā ſauħto „atħwabiħaħħanaħ kuħtiħu“ Ėreewiħā un ari pee muħħ.

Weinberġs ſawā broħħurā „Politische Gedanken“ apħħalwo, ħa wiħas rewoluħiħas eħot iħħkaidroġamaħ tiħai ħā ſemataħ ħaħrtas ħaħħħanaħ pret augħtaħu ħaħrtu. Ėħ neħinu ħā wiinħħ tađ war iħħkaidrot rewoluħiħas meħġinajumuħ Ėreewiħā paġaħħuħħā ġadu ħintenī. To atħħaitot laiweeħħu

semneeku kustibu ap 1845. g., wisa revoluzionara ruhgschana Kreewijā nahja ne no apafschas, bet no augschas, no augstakām kahrtam. Weenumehr revoluzionaru rindās ir stahwejuschi daschadi knaifi, muischneefi, ofižeri, mahžitee wižri, studenti, generatu un admiratu dešli un meitas . . . daudskahrt laudis, kuri mantas sīnā pilnigi nobroschinati un nereti sagahjās ar pilegalma aprindam. Birmais nopeetns mehginajums, eewilkt ari plaschatas tautas mafas revoluzijā un dot pehdejai ne tikai politisku, bet ari šaimneezisku raksturi, bij nupat pabršhwotā kustiba. Wisa senakā ruhgschana bij politiska rakstura un greesās ne tik daudš pret kahdu femiſchu kahrtu, bet pret waldischanas sistemu Kreewijā.

Wehl preefsch feschdesmit gadeem waldischanas un tautas audsinaschanas sistems Kreewijā dibinajās weentigi us ahrejās autoritates: apafschneefam nahjās aklī pašlaukt ſawai preefschneezibai. Ko apafschneefs pats domā un juht, kahda wīnam pahrleeziba, pehž ta neweena preefschneeziba newajaja. Bet jau ſen ſkalojās ap Kreewijas eefſchejo dſiſwi ari tas garigais wīnis, kas — no Franziņas zeldamees — gahja pahr wiſu Wakar-Giropu, nesdams ſewi zilweku brihwibas, brahlibas un weenlihdſibas idejas. Schās idejas — lai žif nepraktiſkas un neiſwedamas wīnas ari buhtu bijuſchas — tomehr tapa ari Kreewijas wairak iſglihtotai jaunās paaudſes datai par eefſcheju autoritati: Wakar-Giropā iſglihtoti jaunekti ſahka tižet, ka katram zilwekam ir teeſiba — paſcham domat, paſcham pahrleezinatees un ſinamā mehrā paſcham noteikt par ſawu dſiſwi. Bet tas runaja pretim wiſai ta laika uſſkatu un walſis kahrtibai; tas wahjinaja un nihjinaja allo pašlauktibu un ahrejās autoritates noſiſmi. Sahkās jauno domu apſpeeſchana un wajaschana, un eefſchejās autoritates aiſſtahweem wajaschaja tapt waj nu par revoluzionareem, waj par leekuſeem.

Tā tas gahja wiſu pagahjuſcho gaduſimteni Kreewijā, tā eet ari wehl tagad: revoluzionara ruhgschana ſtarp inteligenteem zehlās ne deht ſaimneezikās, bet deht garigās atkaribas, deht garigās aiſbildneezibas, deht ahrejās autoritates ari garigās leetās. Šaimneezikā sīnā inteligenzes ſtahwolkis Kreewijā wehl ne tuwu naw tik gruhis, kā ahresemēs.

Tagad wisa Kreewija ir ſadalijufēs kā diwos lehgeros: weenā puſē ahrejās autoritates aiſſtahwi: kara ſpehſis, polizija un birokratija; otrā puſē eefſchejās autoritates, paſchpahrleezinaschanās un paſchnoteiſſchanās peekriteji: ſkola, teeſa, baſniza, laikrakſti, beedribas, paſchpahrwaldibas eestahdes. Ir eestahdes, kur ahreja autoritate un ſtingra pašlauktiba nepeezeeſchami wajaschigas, kā par peem. — kara ſpehſkā. Pate par ſewi wina nebuht naw pelama. Bet ir atkal weetas, kur ahreja autoritate, ahreji preefſchraſti ir taiſni kaitigi un leetas dabai pilnigi pretigi, kā par peem. wiſos tižibas un pahrleezibas jautajumos. Kolihds ſchahdās leetās teef leetota ahreja peefſpeeſchana un preefſchraſti, tā zilweka gars ſajetas pret to.

Un taiſni eefſch tam nu paſtahw Pobedonoszewa leela maina pee revoluzijas paahtrināschanas, ka wiſch ſahka rihtoteles eefſchejās autoritates leetās ar ahrejeem ſpaideem. Profeforeem, kuru amata noſautums jau rahda, ka wineem

jaapleezina ſawa ſinatniſkā pahrleeziba, teem tika rakſtits preefſchā, kahdā garā lai wini mahja, ja grih paturet ſawu weetu; ſtudenteem un ſkolneekem tika noſpraudita wīnu garigās attihſtibas gaita: to tu drihſti ſinat un domat, bet to ne; tižibas leetās bahgee preefſchraſti un ſodi wiſeem ſinami, tapat audsinaschanas preefſchraſti preefſch nekreewu behrneem: behrni jaatſweſchina mahtes walodai un tautas garam, wīnos jaeaudſina „русский дух“; teeſā — teeſneſim daudſreis bija jareds, ka adminiſtrazija noſodija to, ko teeſa bija attaiſnojufe; laikrakſtos — ſtingratu zensuri; beedribās — ſtingratu polizijas uſraudſibu; paſchpahrwaldibas eestahdes — pawairot birokratijas eepaidu, ſaſchaurinat paſchdarbibu . . . Wiſis iſgahja uſ to: eeweſt atkal ahrejo autoritati tur, kur bija jau ſaknes laidis eefſchejās autoritates prinzijs, paſchdarbiba, paſchnoteiſſchanās, paſchpahrleeziba. Tas ſadſina waldisbas pretineeku rindās miſſumu daudš inteligenzes. Bet tas ari ſadallja wiſu inteligenzi diwos naidigos pulkos: kas bija audſinati pehž ahrejās autoritates prinzijs un teem peemehrojufchi ſawus uſſtatus, tee newareja ſapraſt — ka war preefſchneezibai ne pašlaukt? . . . un notureja „preefſchneezibas“ pretneekuſ par ſamaitateem zilwekeem; bet kas bija paraduſchi domat ſaſkanā ar eefſchejo autoritati un darit tikai to, ko paſchi bij atſinufchi par tikumiſku un pareiſu, tee atkal newareja ſew iſſkaidrot ſawu kolegu allo pašlauktibu preefſchneezibai žitadi, kā weenigi par liſchānu un ſrdsapſinas pahrdoſchānu.

Un gluſchi tas pats noteekas ari pee mums. Weinbergs, kā ahrejās autoritates aiſſtahwis, newar ſapraſt tos intelligentus, kas newar paneſt garigu aiſbildneezibu, kamehr pehdejee atkal newar ſapraſt Weinbergi un domā, ka wiſch aiſ kaut kahdeem patmiſligeem noluhkeem tā aiſſtahwot garigo aiſbildneezibu. Ubas puſes peeder ſchſirteem laikmeteem, kopā wīnas neſanahſis nekad . . .

Schi neſapraſchanās ir tik leela, ka Weinbergs gandrih waj wiſus laudis, kam demokratiſka domaschanas kahrtiba, uſſkata par ſozjaliſteem un revoluzionareem. War godigeem zilwekeem un par nahkameem tautas wadoneem wiſch atſiſt wairs tikai tos, kuru domaschanas kahrtiba leelakā waj maſakā mehrā wehl atbalſtas uſ ahrejās autoritates prinzijs un ir kundſiſka. Tadeht ari wairs naw ko žeret, ka wiſch jel kad eeguhs audſinoſchu eepaidu uſ muhſu inteligenzes žif neziſ eewehrojāmu daku. Šo tas attihſtiba pahrredſamā laikmetā newarēs buht žitadi, kā demokratiſka.

Ar to es nebuht negribu teikt, ka wina buhs ſozialdemokratiſka. Es nemas neſchāubos par to, ka ſozialiſms pee muhſu inteligenteem weenumehr wairak ſaudēs ſawu noſiſmi un peewilzibu. Šan jau maſa daka no intelligenteem, kas ſtahſees ſozialiſtu partijas algā un maiſē, kā partijas domu iſteizeji un ideologi, tee paliks tur warbuht wiſu muhſchu. Bet wiſleelakais wairums nahſis atpakat.

Uſ ko es dibinu ſcho ſawu pahrleezibu? Birmkahrt uſ to, ka ſabeedriba ſtarp proletareeſcheem un inteligenteem pee mums ir wairak tikai žiņas ſabeedriba, kura beidſas, kad mehrkis ſaſneegts. Bet proletareeſchu mehrkis ir žits un intelligentu mehrkis atkal žits. Proletareeſchi grih atſwa-

binatees no fainneezifkas aibildneezibas, intelligenti — no garigas. Proletareefchu zihnas smaguma punkts ir fainneezifkas dabas, intelligentu mehrki turpretim ir politifkas dabas. Drihs proletareefchi warbuht fajutis, ka intelligentu politifkas prakfibas daudskabrt kawē wīnu fainneezifko zihnu. Turpretim intelligenti apmeerinafees, kolihds taps weeglafi nefama garigā aibildneeziba.

Otrahrt es sagaidu intelligentu atdalifchanos no fozialistēm tadeht, ka intelligenti nebuht newar peenemt wifus fozialifma programās punktus. Schobrihd wīnus fāifla un weeno puslihdz weenadā (demokratifkā) domafchanas kabrtiba. Bet kolihds intelligentis stahjas praktikā dšhwē, tā wīnam janonahf zeka juhtis. Stolens un students warbuht war fajuhfminatees preefch swabadas mihlestibas un behenu audfinafchanas uf fabeedribas rehkina, bet kolihds wīnam buhs pafcham fawa feewa un fawi behrni, tā fahfs ari wīnfch fapraft familijas prinzipa leelo, neatfweramo nofshmi preefch zilwezes progresa. Un no tureenes ir wāirs titai weens solis lihds religijas, tautibas un priwatihpafchuma parelsafai apfwehrfchanai.

Bet fīnams, fchi intelligentu wairuma atdalifchanās no fozialistēm newar eefahftees, kamehr intelligenti wehl juhtas garigā aibildneezibā. Tadeht drofchi waram teikt: kamehr

waldis muhfu skolās un dšhwē wehl tas ahrejās autoritates gars, kahdu aifstahweja Pobedonoszewis un aifstahw Weinbergs, titam leelai datai no muhfu jaunibas wehl buhs jamaldas pa fozialifma dumbrajeem, tur few domu un zihnas beedrus mellejot. No tam wīnus neatfargās neds polizija, neds pastiprinata apfardfiba. Melihdses ari, kad fozialistus nomelnos wehl wairat, nekā to dara Weinbergs ar beedreem: muhfu jaunekti pafchi gribēs pahreleezinatees. Ne eefch tam pafstahw audfinafataja ufdeuwums, ka wīnfch audfelnim nolēds fcho un to, kā to dara kreewu skola un Weinbergs: ihfīs audfinafatajs ir tas, kas audfelnī eeflida uf tahdeem idealeem, kas kā eefchefs fargengelīs wīnu pahrwada wifēem purweem pahri. Kad muhfu tautas audfinafchanā parahdifees tahdi ideali, un kad fchi audfinafchana dibinafees uf wīneem, ne uf ahreju aifseegumu un preefchrafstu prinzipa, tad nowelsees tulfchais un nabadfīgais fozialistu audfinafchanas noluhfs kā leetuwens no muhfu augofchās inteligenzes.

No kureenes tahdi ideali nahfs? Waj wīni buhs fāifiti ar Weinberga wahrdu?

Uf fcho beidsamo jautajumu lai mums dod atbildi nahkamais apzerejums par Weinbergi un pilfoneem.

Kad druwa breesf.

Renē Basena romans. No frantfchu walodas tulfots.

(Turpinajums.)

XI.

Arfchana Wikardijā.

Otrā rihtā pabarojis fawus lopus, wīnfch aifjuhdsja ruhpiģi fawus ifchetrus labakos wehrfchus fahrti iftrahfotajā dihfstelē, ſingri nolēmdams tuhlt pamest Wein-Fandi, til lihds wīnam fcho mainu atwehles wīna niwerneefcha ftaiftais paradums, un apturedams fawu pajuhgu preefchstrahdneeka dšhwotka preefchā, wīnfch gahja tāpat kā wif ziti strahdneeki, kalpi un gani fanemt fawu maisēs teefu un fawu litru alus, kurfch wīnam eefehja kahdā wezā traulā, ko tam kahds no beedreem bija peedahwajis un pehz tam ifgahja klajumā.

Heilmans pehz fermera pawehles bija ifdalijis fapulzinateem zilwekem un lopeem wifus darbus.

Ta bija weena no smagalajām arfchanām, tahki otrā pufē, pahri Kwarublas upei, kuru wareja pafiht no wīnas kropsainajeem wihtoleem un safajeem sahles kufchkeem, kurt ari weenigee bija faki lihdsās miflīgajām baltām galwīnam fibofchajām kahpostu laukam, kuras tuhlt blafus eefahfās kweefchu un ausu druwas.

Tas bija plafchs, faules ifdedfinats lehsenums!

Seme jau mehnefcheem faufa, nemas negribeja drupet sem arkla; wīna lufja leelām, garām welenam, kuras ifskatijās kā kahdas balkes, titai no arkla soba speeflas wīnas wehlās uf rinkī; no fchim welenam ifzehlās nejauks ifchirf-

stofchs trofknis, pazehlās smazejofchs putefku mahfons, kuras peeweenojās wifadi smuhdschi, infelti, kuras arklis bija iftrauzejis no wīnu meerigās fnaudas un kurti tagad lihds ar kweefchu fāfnem beefchi fchihda arajam sem kahjam.

Neleelu gabalīnu no Gilberta ara ziti pajuhgi.

Bet fchee araji apstahjās dauds beefchaf un dauds ilgakt nekā Gilberts.

Pret pulkften defmiteem no rihta gabals, kuru bija aparis Gilberts un kurfch atdalidamees no dšeltainā kweefaja un tagad fahrtis kuhpeja faulē, kā kahds duhfains kanals, — iftāfija wairat nekā par treschu datu leelaku ifplatijumu, kahdi turpretim bija zitu usartee gabali.

— Deews palihds, fajija garam eedams Heilmans, kurfch bija apwilzīs medineeka sahbatūs un galwā falmu jepuri; bet juhfu wehrfchi jau tā wehl nolufis.

— Ne wīni, ne es, Gilberts atfajija.

— To mehš redsefm, kad nahfsees faart beefchu laufus. Peezdesmit hektaru, peezdesmit fmtu tuhftofchu kilogramu janotransportē lihds 15. nowembrim.

Patrons turpināja fawu zeku, kuhdams arweenu mafaks ifplatijumā, bet weenmehr wehl leelaks par strahdneekem, pee kureem pee weena, otra wīnfch uf mirkli apstahjās kahdu wahrdu pateifdams.

Wakarā Wein-Fandā nebija zitas runas kā titai par niwerneeti-wehrfchu ganu un wīna wehrfcheem.

PARIZES LATV.
MAKSL. u. RAKSTN.
VEIC. PULCINŠ

Peē galda Gilberts dšrbeja ſchad un tad minam ſawu wahrdu waj nu uſflawefchanas waj iſſmeefchanas ſinā.

Winſch ehda maſleet gauſat nekā pirmo reiſ un buhdams atturigaks un ſweſchaks.

Peħz watarinam winſch eefahka atkal ſmeħket, atkal noweetodamees ſawā agrafajā weetā gar kraħſni.

Preefſchſtrahdneeka ſeewa nebija peegreeſufe winam nekahdas uſmanibas. Wiſnemt, kā jau arweenu, kaudis aplalpojot un atbildot uſ ſawu deeneſineeku pħahpiſam, kuri par rihtdeenas ſweħtdeenu iſpaua ſawus nodomus.

Bet, kad kaudis bija aiſgahjuſchi, wina tuwojās Gilbertam, kā wina to ſenat bija darijuſe un noſtahjās zeeſchi wina preeſchā, kur tas ſehbeja:

— Un juħs, wina waizaja, ko tad juħs ar ſawu ſweħtdeenu riht eefahfſeet?

Wina ſahka ſmeetees.

— Ejeet tatſchu! Kad juħs buħſeet tikai nedefu ſcheit nodſiħwojuſchi, juħs pilnigi buħſeet apraduſchi. Juħs neeſeet wairs jauns zilweks un juħs waretu gandriħſ waj par beħrnu peenemt! Mans nabaga Klofet!

Wina attahlinajās, neſdama kahdu krehſſu, kuru ta gribeja noweetot ſawā weetā un atkal ta kħhrās pee darba.

Gilberts bija peezehlees.

Winſch iſgahja beſ kā atgreetos; winſch atſtahja pagalmu; winſch nogreeſās uſ aploka nodalijumu, kur ſarkanee wehrſcht paſtaigajās pa mehſleem, un winſch pamatigi nobehga, pawiſam winā galā fermas ſehtai turu ſmeħdei, kurā uguns bija jau iſdſehſta.

Un winſch apſehdās, ar ſawām abām rotam aplahdams

Digas birſcha.

— Neka, Heilman kundſe.

— Uſ baſnizu juħs neejeet?

— Ne.

Wina uſlika ſawu roku uſ wehrſchu gana pleza ar noschloſchanas pilnu kuſtibu.

— Jums ir nelaimigs iſſkats, Klofeta kuņģ. Tit labs ſtrahdneeks, kā juħs! Waj dšimtenes? ſehras juħs moza? . . .

— Ne.

— Ja jums tas kaiſch, ſcheit neet tik ſtingri; juħs tikſeet labi apghdats: jums wajaga to tikai teikt.

Wina jutās ſewi uſluħtotu, no apakſchās, kā no kahda ſuna, kurſch teel glaudits; wina redſeja ſchāt wina ažu mirdſumā, kurſch bija wehrſis pret to — iſbriħneſchanos, atſiħſchanos, juħtas un weħleſchanos, kas ir nebeidsama.

ſawu peeri, lai aiſdſiħtu ſcho pahrat ſaldo parahdibu un ſchos wahrduſ, kuri tam nahza atminā:

„Mans nabaga Klofet!“

Kā wina to bija ſazijufe! Ja gan, kā zittahret to bija ſazijufe Udele Miret, ſeeweete, kuru winſch bija miħlejis, ta, kuru winſch weenmehr weħl nepahrtrautti wiſur miħleja, pat ſchajā pahrpilnibas bagatajā ſtundā!

Tas bija tas pats halſs atzents, tās paſchās kuſtibas un ſkatā tas pats ſchkiħſtais maigums.

„Nogremdejees manās azis, mans Klofet, nogremdejees — kad tu nopuħtiſees, tad nopuħtiſchos eſ ari!“

Oh! kahds wezs wahrds, tik dauds garus gadus nemaſ wairs nedſirdets un kas peħſchani winam atkal pamobinaja wiſu wina pagatni, ka ſrds tam pilnigi nogrima wiſos ſchais atminu wilnos.

Wina bija tik skaista, ņāi Heilman kundse!

Gilberts dširdeja blakus stalli ņirgus ņaujamees un wina ņkrehja lahdedamees, ņo tas ne pawisam nebija paradis darit un uņņahwa katram ņawu reifi ar ahdas ņkfnu, iņņkirdams ņauņkhus tik rupjā ņahrtā, ņa pats pee ņewis nodomaja:

— Kas ta gan ņchowakar manī par dabu lopineem ņaunu darit?

ņahņoņhajā rihtā, ņwehtdeenā, wina ņ, zītadi wiņadi wiņleelatais weentulibneeks, tiklihd tam lopi bija pabaroti un apkopti, tuhliņ iņgahja, broņastis un puņdeenu eaturedams ņahdā ņnneinas ņehenki un uņ ņermu nepahrnahja agrat atpakat, ņa tikai pret nakti.

Wiņu deenu wina ņ bija pawadijis apņahrt ņlejedams, ņa ņahds ņaldats, ņurņch ir eestahjees garnisonā, weens

ņmagos weņumus, ņuru apņaltee riteni labi greeņās ņemē eekņhā no leelā ņwara, atpuhņchānās labad beekņi ween wjadņeja apņahņees.

„ņo tu tur meklē debekņs malā, ņlotet? Waj tee ir koki? ņahdu pee mums te nemaņ naw. Waj ta ir tawa labā draudņene? Stunda ir pagahjuņe, mans wezais. Waj ta ir glahņe alus? ņo tu wari tuwat atraņt.“

Par wina gudri nojokoja dehk wina nemeerigā iņņkata. Wina mehginaja iņwaijat, lai dabutu ņinat, ņo wina ņ prot no paņaules.

Bet uņ to winaņ nebija wairs neņahdas patikas.

ņehz daņeem weņtgeem mehginajumeem, lai wina ņ kaut ņo par ņijewru paņahņitu jeb zitu kautko, wina beedri atņazijās trauzet wina wina ņapnos, jeb lai wina ņ no teem kaut jel ņo iņtektu.

RiĆas muitnīza.

weenigē, pa Walenzienēs zekēm un pa druhmatajeem ņwar-taleem ņazijas turumā.

Drihs pehz tam ari leetus eekņha liht.

Leelās arņchānās nedekam aiņnehma un nogurdinaja zilwekus, ņirgus un wehrņchus.

Deenas atauņa tagad daudņ wehlat un ari nodņiņa daudņ ahtraņ, talab ņa leeli mahņonaini miglas blaņki ņarajās ņemu, ņemu wiņu pehzpusdeenu, eetihdami tihrumus, ņur tikai maņu, maņu gabalīnu wareja azu preekņhā redset un ņas pawisam ņkuwa neekpehjami, tiklihd ņaule noņahpa jau aiņ apwahņņchā.

ņehz tam peenahja ņwiklu nowahņchānās laiks.

No beekņu tihrumēem tagad Gilberts ar ņaweem beedreem noweda weņumeem beetes, — ņraudams tās ņņehtriteni wahgos, un nogahdaja uņ ņnneinas zutura ņabriku.

ņeņeem niwerneekņeem = wehrņeem weņtot milņigi

Wina eekņatija ņa weenu no teem ganeem, ņurņch jau mas pa maņam aiņmirņkņs runat un ņurņch dņhwo gluschi weentulgi pilnigi tikai ņewi, praņdams wairs ņarunatees tikai ar ņuneem un auneem.

ņo winaņ bija darit?

ņlittas un nenoteiktas domas eekņha wina pahrnemt. Wiņlabatais Gilbertam buhtu bijis tuhliņ pameņt ņermu. ņau diwas waj trihs reiņes pats wina ņ par to bija domajis. Bet gribas ņpehka winaņ arweenu bija truhzis.

Wina ņ juta ņewi wahju, wina ņ palika, wina ņ arweenu kaut ņur noņlehpās, lai no ņawas paņlehtuwes paņagņchus waretu noņtatitees ņchida Heilmana ņewu.

Bet preekņņtrahdneeka ņewa itkā nemaņ neewehroja ņcha zilweka ņawado iņturechānos, wina dihwaino gaitu, ņa rihtos un waros wina ņ weenmehr ņlepeni dņina winaņ pehdas.

Winfch winai netuwojās, bet tikai noraudfjās, tā ta gahja pa pagalmu, tā atwehra waj ašwehra logus, pee nehma waj pawadija kahdu tirgotaju jeb kahdu zitu apmekletaju.

Pa asaida laiteem, kad winfch bija tuwu pee tās, winfch bija fajuzis, pawehra ftatu us tās, itkā nedrihtftedams, pehz tam, tiklihdz bija norijis pehdejo kumofu, winfch ašgahja.

No ta laika, kopfch wina pate personigi dšhwaja ftary kalpeem un ar teem katru deenu fatikās, winai bija nahzees atgaitatees pret weenu waj otu no teem.

Bet fchis no wifceem teem atfchfhrās, tā kaut kas pawifam fawads; winfch bija dauds druhmaks, dauds ne-meerigats.

Ko darit?

Tuhlit otrā deenā jau wina bija fapratufe, ta eefch fchās Gilberta Kloteta ftuhrgalwigās klufefchanas flehpjas kahda kaifliba un wina bija iſbehgufe dot kaut kahdu eemeflu tam fcheem flittajeem fapneem; bet wifa winas iſturefchanās ne pagalam nebija mainijufes un Heilman kundse palika weenmehr ta pate jautrā, dšhwā un dabigā feeweete fcha wehrfchu gana preefchā, itkā kad wina ne kaut ka nebuhtu eewehrojufe, ne ufminejufe.

„Ja es winau liſfchu projam dšht,“ wina domaja, „tur winfch ees?“

Bet pa tam kahdu deenu wina to pafauza.

Tas bija oktobra treſchajā nedekā.

(Turpmat wehl.)

Molaiſtee fpahreni.

Katula Mendefa.

I.

Gadijās reif, ta rihta agrumā bite eelaidās pa wateju logu iſtabā, tur ſtrahdaja ſawu rokdarbu jauna meitene.

Sajuhfmitā bite ſahfa ſhhdama lidot pa iſtabu.

Dauds puķu wina jau bija ſtuhpftijufe aiſu ſchaurumos, tur ſaules gaiſmas ſtrahwās warawihfenes krahfainos baros lido taurini, pa pawafara ptawam, pahr kuzām lido baltimelnās ſchagatas, meſchu beesmos, tur ſtrnektu tihkli wijās pa kruhmeem un ſarinneem.

Bet wehl nekad wina nebija redſejufe tik dauds krahfchāu puķu, tā ſchai jaunawas iſtabā . . .

Gar abām ſeenam, pa mehbetu pahrwelkameem, maſās baltās gultinas aiſkareem tuhftofcheem raufdšjās naglinas un balsamini, hiazintes un pulkſtentini; diwos ſpogufos atehnojās beſgaligā dahrſa ſeedofchais junijs; pee ſeedofchās ſeenas pafahrto drehhju eelotos flehpās weſeli roſchu kruhmi, kuplas zerinu buketes apklahja zepuru lentas, kuras bija nokahrufchās pahr mihtſto tepiki; un balta roſe iſauga azim redſot uf drehbes ſem ſchuwejas pirtſteem . . .

Nekad wehl bitei nebija gadijees atrast tik dauds puķu trauzinu un, beſ ſchāubam, tik dauds ſmarschu. Wina ſahfa laſit pa wiſām malam medu, apſtahdamās pee zepures, raknadamās drehbēs, laiſdamās no naglinas uf balsaminu un pate neſinadama, pee ta pirmā kertees, lidodama jaunawai ap roſam, zensdamās noſtuhpſtit nepabeigto roſi; un ſawā bites prahtā wina jau luhkoja eedomatees, zif ſalda medus ta ſakrahs ſawās ſchuhninās . . .

Bet wina driht dabuja pabrithnotees.

Winai uſreif litās, ta wiſas ſchās puķes dauds ſkaiſtatas par pahrejām, ir glufchi beſ ſmarschas, ta winau dšhwiba ne reif neetrihžās ſem aſeem adatas duhreneem; walti wina pahrlidoja no puķes uf puķi, — wehl wairat iſſalkufchu wina ſewi jutās, tā agrat.

Ferers un zettofnis, tur winau noſchahwa.

Un tad winai tapa schehl mescha beesuma, schauro aisu un pawafara pkawu . . .

Wina gribeja greeftees atpakaf, fahfa laiftees . . .

Bet tagad logs bija aifwehrtis . . .

Druhmi eekuhlusēs weenā no neihsteem roschu kruzmeem, bite nomira neatraduse medus staryp tik dauds krahfainām pukem.

II.

Gadijās reis, ka deenas laikā lafstigala eelaidās pa wateju logu istabā, kur dseedaja jaunā seeweete.

Sajuhfmitā wina fahfa lidot pa istabu.

Dauds putnu wina bija dsirdejuse meschā un staryp parla tokeem: sifhlite, kas lehta no sara us sarinu, isdodamas kā selta naudu skanofchas skanas; pshpigās besdeligas, kuras paschas nesin, par to ischiwina; smejoschos zihruli; skumjo dsegusi. Un sawu dseefmu wina te dsirdeja tik juhtami, tik sfaidri, tik dsifti wina pluhda noslehpumaino nasschu mehnescha gaismā.

Bet wehl nekad wina nebija dsirdejuse tik brihnischu dseefmu, kahdas schat istabā dseedaja jaunā seeweete.

Rustinadama pirktus pa klaweeru kaulineem, dseedataja dseedaja ahrprahhtigā tempā jautras arijas, kuras likās kā smeeklu iswerdumi, kā sadaufta kristala schkindschana . . .

Druftu isbrihnejusēs lafstigala stipri nogrima schais dseefmās un jautrajos motiwos. Gekortelejusēs sem pascheem greefsteem, kur wina atrada kaut ko leelam pereklim lihdsigu; lafstigala klauffjās lozidama takit sawu kalliņu. Bet winai nepeetika ar to, ko ta dsirdeja. Wina pate fahfa fwilpot dseedatajai lihds ahrprahhtigās melodijas un domaja par to, kā pajautrinātees wafaras naktis us sakā sara ar jautrām dseefmam . . .

Bet drihs wina pahrnehma kahdas skumjas.

Winai likās, ka wifas schās nebehdigās melbijas naw neko wehrtis salihdsnot ar winas melantolisko dseefminu. Wina zentās atzeretees tās sfaldro, gaischfילו motiwu, bet bij aismirfufe to . . . Un tad winai tapa schehl mescha beesuma un parka koku, kur tagad napuhshās lafstigalas draudfenes.

Wina gribeja laiftees turp, fazehla spahrnus.

Bet te fajutās buhriti, kura durwis bij aifwehrtas . . .

Druhmi eerahwufēs buhra sluhriti pee greefsteem, lafstigala nomira bes dseefmām, staryp tik daudsām, jautrām dseefmam . . .

III.

Gadijās reis, ka wakarā dsejneeks eegahja — kaut gan ne zaur logu — fmaidoschas pariseetes istabā.

Bahrsteigts winsch to usluhloja.

Dauds jaunawu winsch bij redsejis sawas dsimtēnes pilfehthā, kur koku ehna winas spehleja newainigas rotakas; basnizā, pee swehtdeenas deewkalposchanas, kur gaisma zaur logeem apklahj kā ar seltitu oreolu zefos nometuschos luhdsēju galwas; stingros salonos, kur wezati spehlē kahrtis, kamehr jaunee pahrimās pshpā aif nolaissteem aifstareem.

Nekad winsch nebij redsejis tik dauds eekairinoscha jaukuma, ka schat pariseetes istabā.

Wifu mihlestibas baudijumu apsolijumi pluhda is schās skaisstules azim, bet no winas matu smarschas galwa tapa smaga kā kahdā reibonē. Winas afo sobinu galini, kuri bij redsami pusatwehrtā mutitē, modinaja wehleschanos, lai wina ar teem kostu taifni firdi, kamehr tur neatliktu wairs neweenas aifnu piles. Un pat attahlumā no winas pee wifas meefas bij juhtama it kā winas drehbju, matu, rolu peedurfchanas . . . Un dsejneeks domaja par to, kahdas winsch flawenas dsejas usraktis preefch sawas mihthās . . .

Bet peepeschi wina pahrnehma klusas skumjas. Winam likās, ka schi seeweete, burwigata par wifam zitām seeweetem, nedewa sawas mihlestibas pret mihlestibu, nedrebeja nekad sem firsniga skuhpsta. Welki winsch pawairoja sawu glaimu dedfibu, — wehl wairaf, kā agraf, winsch palika neapmeerinats. Un tad winsch eenihda scho seereeti, nogrimdams schehlumā pehz masās pilfehthinas, pehz swehtdeenas deewkalposchanas ar winas gaismu zaur logu sittleem, pehz pshpaschanas ar farkstoschām jaunawam.

Winsch gribeja atgreeftees pee sawas tihras pagahtnes . . .

Bet pariseetes rofas naw tās, is kurām war aifbehgt . . .

Un druhmi peekahwees pee sawas mihthās drehbju eelofeem, dsejneeks nomira bes mihlestibas staryp tik dauds glaimēem, kā nomira bite bes medus, kā lafstigala skumjās pehz aismirhtās dseefmas . . .

Tulk. P. B.

Molahdetais.

Ar grehzineeka sismi apfihmetu
Sf balteem nameem tewi israidija,
Kā fehrs pahr tewi wifu smeekli lijo,
Kā funi plofija tee tawu rehtu.

Tee sawu meeru nosauza par swehtu,
Teem tikumi un tihras drehbes bija —
Pahr tewi luhja melnā liktenfija,
Ne weena nebija kas paglahbt spehtu.

Un sweschs kad gulejt tu swehru alā,
Tad atfihschana tawus prahhtus twehra
Un dwehfle pamodās tew laimes malā:

Sf deemu bikera tew luhpas dsehra
Un swaigsnes runaja, bij debefs skata —
Un selta kofli tawi pirkti twehra.

S. Afuraters.

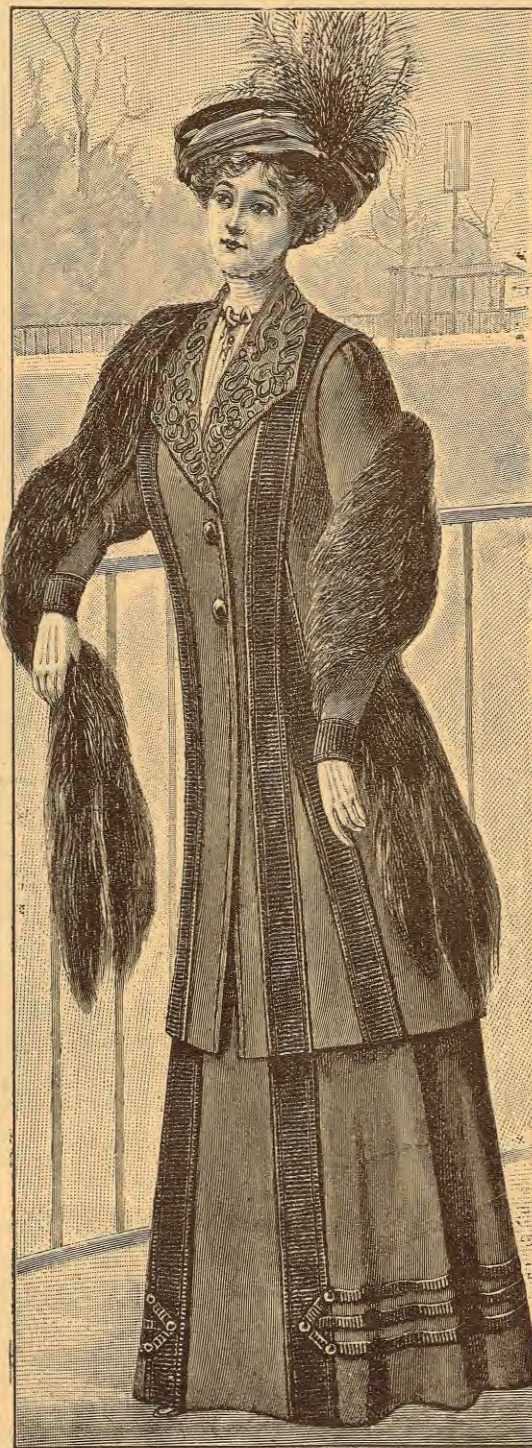
Jaunakās modes parahdibas.

Sewiški leelas modes pārmainas tagad dšhwē noteel. Gan tika stahstīts, ka nahššot atkal modē milšigi platee krinolini u. t. t., gan ari jau parahdijās tamlihdšigās figurās modes lapās — bet tomehr dšhwē tas neatrada atbalsu. Leetas, ka ir leetas, kas reis nowēzozušās peeder

pagahnei un wairs newar atgreestees. Wišpahribā patiku atrod weentahrsčas formas, jo kahdus ari modes lapās nebuhtu sihmejušās šwahrsus — gan usnehmumeem, gan šalbekeem un krotam — walfati teel tikai jau wairaf gadus parahtee gludee šwahrsi, fuzzem ap wibuži nekahdu krotu.

Nr. 1. Apgehrbš ar šahatetu.

Nr. 2. Seemas apgehrbš.

Apfkats.

Wina Keisarista Majestate zelo us Italiju.

No Livadijas telegrafē galma ministrs par Wina Keisaristās Majestates braukšanu us Italiju, kur apzeemos Itālijas karali Viktoru Emanuēlu. Dzirbeņ, 6. okt., Wina Majestate Keisars aizbrauca no Šaltas us Ddefu ar Keisaristo jachtu „Standart“, kuru pawadija keiseri „Pamjati Merkurija“ un „Ragul“ un estadres minu laiwa „Leitnant Schestakow“ sem Wina Majestates slagtapitana generaladju-tanta Pilowa komandas. Wina Keisaristo Majestati pawadit peestabtnē eeradās Winas Majestate Kundse un Keisareene Aleksandra Feodorowna ar Wisaugstakam Meitam Leelknasem Olga Nikolajewnu un Tatjanu Nikolajewnu. Rungu un Keisaru wina zekojumā pawada galma ministrs generaladjutants barons Frederikss, ahrleetu ministrs hofmeisters Šwofkss, galma komendants generaladjutants Djedjutins, galma ministrijas kanzlejas preekšneeks generalleitnants Mofolows, Wina Keisaristās Majestates kara kanzlejas preekšneeks fligeladjutants, palkawneeks knass Drlows, ahrleetu ministrijas kanzlejas direktors zereemonijmeisters Sawinskis, fligeladjutants kapitans Drentelns.

Sakarā ar Wina Majestates Runga un Keisara zekojumu Ddefas pilsehtas galwa islaidis šahdu usfautumu: „Tuwojas eewehrojama preeka deena, pehz kuras mehs wif jau sen ilgojamees, tad muhsu Patwaldneeks Leelais Monarchs aplaimos Ddefu ar Sawu Wisaugstako klastubhtni. Šhini preekš Ddefas wehsturistā deenā muhsu kopejais preeks jaisfata netif ween ar muhsu wisustizigakās padewibas juhtu isteikšanu Leelajam Kreemu walsts Rungam, bet ari ar kreetnas preekšfihmigas kahrtibas usturesshanu.“

Wisaugstakais Manifests.

No Deewa šehlastības Mehs, Nikolajs Otrais, Kreewijas Patwaldneeks, Polijas Bars, Somijas Leelknass u. t. t., u. t. t. pastuojam wiseem Muhsu ustizameem pawalstneekem, ka Trona un walsts aifsardziba ir wifu Muhsu ustizamo pawalstneeku wispirmais un wiswehtakais peenahkums. Šha peenahkuma noteikšana un wina nastas weenmehriga sadalishana starp wiseem walsts eedshwotajeem ir wispahreji walsts jautajumi un tadeht tos newar galigi ischirt weetejās likumu došanas kahrtibā. Usfwerot tadeht, ka jautajums par Somijas eedshwotaju kara klaušbas ispiidishanu galigi ischirkams wispahrejas walsts likumu došanas kahrtibā, Mehs atfinām par labu pagaidam, kamehr noteek tahda ischirkšana, neprakt no Somijas leelknassies eedshwotajeem personigu kara klaušbas ispiidishanu un ta weeta uslikt Somijas kronim par peenahkumu eemafat walsts rentejā, ka tas jau agraf darits, pamatojotees us Muhsu manifestu no 1905. gada 16. (29.) marta, turpmatus ifgadejus maksajumus militarwajadšbam us fefoscheem pamateem: 1) Maksajumi militarwajadšbam teef noteikti 1908. un 1909. gados pa 10 milj. marku, bet turpmatos gados tahdos apmehros, kahdus Mehs norahdijām fewishkā Muhsu Somijas seimam no šha datuma dotā preekshlikumā. 2) Par awotu preekš mak-

šajumeem par 1908. un 1909. gadeem noder milizijas fonda eenahkumi, kas papildinami no ziwilfonda eenahkumeem. 3) Bet tā ka turpmatee, pehz 1909. gada, maksajumi, usleekot tos ziwilfondam, waretu radit grehtibas zitu nepeezeešhamu idewumu fegšhanai, kas art apmeerinami no šhi fonda, tad maksajumi par 1910. un nahkoscheem gadeem fedsami no milizijas fonda eenahkumeem, kas šhim noluhkam papildinami no lihdsheem, ko Somijas seims organise, pamatojotees us noteikumeem, kuri paskaidroti tanī pašā Muhsu preekshlikumā. 4) Maksajumi militarwajadšbam teef isdariti terminos, kas teef noteikti finantschu ministrim ar Somijas generalgubernatoru weenojotees, tomehr ne wehlat, ka katra gada pehdejā zeturfni, pee kam 20 milj. markas par 1908. un 1909. gadeem teef eemafatas walsts rentejā šha gada pehdejā zeturfni.

Uf originala ar Wina Majestates Pašha rotu parakstis

Nikolajs.

Livadijā, 24. sept. (7. okt.) 1909. g.

Somijas apstahkli.

„P. T. U.“ no ofziosās „Roskijas“ fneeds šahdu iswilkumu: Kara spehta nodatu pahrweetoschanu un atamanu pulka aistkomandeschanu us Somiju awises dšhwi pahrunā, pee kam weena preses data nekautrejas šho faktu usstatit ka waldbibas agrekwo pret Somiju wehsto nodomu peerahdijumu. Runā, ka pat jau esot nolemts Somiju isfludinat kara stahwokli un esot nodomats jau tagad eekemt Wiborgas gubernu. Pateekbā tomehr šhee fakti isstaidrojami pawisam zitadi. Waldbibai pret Somiju naw nekahdu agrekwo nodomu, bet dajchu Somijas politisko aprindu un winaas apkalpojofcho preses organu istureschanās ir tahda, ka waldbiba ir speesta, jau laikā paleekinat kreemu kara spehtu Somijā, lai apgabala waldbibas wara nenokluhtu tanī nepeelaischamā stahwokli, ka tas bija 1905. gadā, ja somi teescham, aismirdami sawu lojalo pilsonu peenahkumu, sekotu sawu publizistu un politikawu padomeem. Tā tad pahrunajamo faktu isstaidroschana ir mellejama weenigi pašā Somijā. Tapat ari Somijas isfludinashana kara stahwokli buhtu šagaidama tikai tad, ja Somija us to taifni isaizinat u waj nu zaur streika farihkoschanu us fatiksmes zekem, pastā un telegrafā, waj ari zaur zitu kahdu rihzibas weidu, kuresch waldbibu peespeestu spert stingrus fokus deht kahrtibas un meera nodibinaschanas Somijā.

Baltijas leetam

ofziosā „Roskija“ pehdejā laikā peegreesch arween leelatu wehribu. Kahdā numurā ta raksta par „Wahzu beedribas“ („Deutscher Verein“) darbibu skolas laukā. Pehz ministrijas awises domam wahzi dibina skolas ne ar isglihtibas isplatischanas noluhku, bet galwenā kahrtā, lai jaunibu usaudsetu wahzu garā. Raksta autors knass Schachowkss aifrahdidams us agrakās Terbatas wahzu uniwersitates kaitigo eespaidu Baltijas pahrwahzofchanas finā raksturo wahzu skolas nosthmi fefoschi:

„Ar wahrdu wahzu skolai,“ wīnšch faka, „es saprotu tahdu skolu, kurā jaunības mahzīschana un audsināschana ustižeta literateem (isglihtoteem Baltijas wahzeescheem ne no muischneeku ziltis), scheem ustižigajeem weeteju tendentschu un idealu glabatajeem un fargeem. Schee literati prot weenigi fawu wahzu walodu un tadeht, lai wini netittu attahlinati no jaunās paaudses audsināschanas, lai schajā paaudfē usglabatos agrakais gars un wirseens, ari teef westa fihwa zihna ar waldibu, tā no muischneeku, tā ari pilsehtas domju darbības noteizeju literatu pufes, par wahzu mahzības walodas usturesschānu skolās. Weetejee wadoni wiswairat bihtas no kreemu skolotaju parahdīschanās wīnu skolās, jo lihds ar to schāis skolās issudis agrakais gars, agrakais tradizionālais wirseens. Te leeta nebuht negrosās ap kaut kahdu wehleschānos pamafinat wahzeescheem eespehju labati eemahzitees fawu walodu, bet gan ap to, ka beidsot galigi jaisnihzina wīfē politifkee zenteeni, kuri strahdā preetim kreemu walsis idejai. Newar atstahht bes zeenigas eewehribas beedinajumu, kuru schajā leetā kahdreis isszajja Suris Samarins: „Atzeros XVI., XVII. un XVIII. gadu fīntena fahfumu, es redsu, ka Baltija nekad naw fazehlfes un dumpyufes pareisa wahrda nosihmē; wīna naw ar waru atrahwufes ne no Polijas ne no Sweedrijas, bet, tā fazit, attrituse no wīnam tai brihdi, kad wareja to isdarit bes fewīschka rīfka preesch fewis, t. i. kad tai walsitj, pee kuras Baltija peedereja, peetruhka spehka un schis spehks pahrgahja zitās rokās. Bet es redsu ari, ka katrai no schim krihsem gabja pa preeschu ilgs, flepens darbs. Lehnam un nemanot tika wahjinatas faites, kuras saweenoja Baltiju ar wīfu walsiti, usmanigi un lehnam tika pahrsahgetti pihlari, us kureem stutejās waldbības wara; pehz tam jau eepreesch paredsetais spehreens no ahreenes pahbeidsa scho flepno darbibu, tā ka pat wīnas pehdas pasuda wispahrigā katastrofā (Ю. Самаринъ „Окраины Россіи“, стр. 42). Bes wiltus, fentimentalitates, bet ari bes kreemu dabai pretīgā schowinifma — meerigi un zeeschi jaapeetas kreemu zilwekam ar to ihpāschumu, kuru ar ašinim un nenogurstofschu darbu eegumufchi wīna zildinamee fentschi. Mums zeeschi jo zeeschi jaatmin, ka katru reis, kad kahds mums peerahda fawas fewīschfās kulturās labumu, tahds domā par politifku atdalīschānos un kreemu walsis weenības isjaukschānu. Kreemu skolai wīfā plāschajā Kreewijā zeeschi jastahw kreemu walsis weenības farga weetā.“ Tahda ir ofiziosā laitraksta atfauksme par skolu leetu Baltijā.“

Nu, waj Schachowfka „kreemu skola“ — ta ihstā wīfa glahbeja — toti jāschaubas. Itweenai tautibai lai ir pašnoteifschānas teefbas tā zitos, tā ari skolu jautajumos.

Generāla Bekmana atbilde us generāla Dumbades telegramu.

Awīfē „Ruffsoje Snamja“ un pehz tam ari zitos laitrakstos parahdijās generalmajora Dumbades telegrama no Saldas us Somijas generalgubernatora Bekmana wahrdu. Telegrama atteežas us Riwinepas teefas prahwu Herzensteina nogalināschanas leetā. Awīfē „Finkandfaja Gafeta“ nu tagad pilnwarota pašnot, ka kawalerijas generalis

Bekmans pateefbā fanehmis mineto telegramu 13. (26.) sept. un, atradams tajā wīna deenesta darbības nepeeklahjigu kritiku, tad pats kopiju no schis telegramas eefneedfis ministru padomes presidentam P. A. Stolipinam wīna tahkakai noteifschānai.

„Retfch.“

Oktobristu kongress.

Peo oktobristu kongresa Maskawā peedaltijās ari wairaki Baltijas wahzu konstituzionālās partijas delegati. Oktobristeem walsis domē schimbrihšcham noteizofchs wahrds. Oktobristu partijas pastahwiba un spehks gan atkarigi no ministru preeschneeka P. A. Stolipina, tomehr fawutahrt tee ari war darit un dara eespaidu us tagadejo waldbības politiku, jo ari Stolipinam wajadsfigi oktobristi, lai buhtu us ko atbalstitees. Oktobristu kongresa darbība tapehz ne bes interesēs ari preesch mums. Oktobristu kongresā barons Meiendorfs runaja par isnehmumu stahwofkeem, kuras tas apfatiija no moralifkas un juridifkas pufes. Isnehmuma stahwofks pehz barona Meiendorfa esot usfkatams tā „spehka atbilde us spehku“. Isnehmuma stahwofks neatteezotees us tautas mafu, kas nepeedalas pee terora. Kad buhs isnihzīnats terors, isnihks ari isnehmuma stahwofki.

Fon Anrepš nolafija referatu par wīseem peejāmu isglihtibu, pašaidrojot skolas pamata prašjumus un walsis atteezības pret to. Tautas isglihtiba japamato us ustižības pret fabeedribu. Ja naw ustižības pret fabeedribu, tad noteef mehtaschānās no weenas pufes us otru, peem., te eklamenu atzelschāna, te to atjaunoschāna. Starp zitu referents fazija, ka wīnšch pats bijis mahzības apgabala kurators un pastahwofchās fīstemas deht atnefs daudf kauna, bet naw pahrleezinats, waj atnefis kaut fkripatīnu labuma.

Kapuštins runaja par augstskolas reformu un ka augstskolā nepeezeeschāmi wajadsfiga fīnatnes brihwiba. Kowalewskis refereja par wispahrejas skolu apmekleschānas eeweschānu. Gutfchlowš fīnoja, ka eeradufes delegazija no Holmas Kreewijas, lai referetu par Holmas Kreewijas atdalīschānu fewīschkā gubernā.

Tahkat fehdē notika debates par frakzijas darbibu treschā domē. Delegats Tschistjakows, atfihstot frakzijas nopelnus, tomehr pastahweja us to, ka newar aismeeht azis par to, ka tauta ir nemeerā titlab ar trescho domi, tā ari ar „17. oktobra saweenības“ frakziju. Pehz ilgām debatēm lika us balsofschānu fefofschu Tschisjakowa preeschā likto resoluziju: „Treschāis kongress issaka dftu atfīnibu parlamenta frakzijai par wīnas darbibu un issaka wehleschānos, lai wisdrihsfakā nahotnē domē us deenas kahrtības tiftu likti likumi par Kreewijas pilfonu brihwibam, par ko pašlubinats 17. oktobra manifestā, un likums par administratīwo justiziju.“

No Stufmanem. Peenahot no Rigas pašascheeru brauzeenam Nr. 8 drihs pehz plkt. 2 deenā, 8. oktobri nofkuwa kahds zilwets sem ta, kuru us weetas nogalināja. Ismekleschānā peerahdijās, ka nelaimīgais bija Pelku mahju Brenzis Behrsfāsch, gadus 59 wežs, kas fadschrees gabjis pa dselszefu.

„Df. W.“

No Bebreem. Nakti no 2. us 3. oktobri ušlausta un išlaupita dihvainā kahrtā Mitru mahju fainneeka Leepina klehts. Blatus efoščā otrā klehti gulejuše fainneeka kalpone un dširdejuše, ka otrā klehti staigajot zilweki, bet domajuše, ka tee esot „meitu gehgeri“. Ari pee winaš fahufuši sagfi eelaustešs un domadami, ka durwis aifšlehgtas, tee fahufuši meklet pehz atšlehgas. Rahds no sagteem eebahšis rungu klehti zaur fahdu durwis efošču zaurumu, kuru meita winam tuhlin israhwufe, bet tad kahds otrs saglis tam teizis, ka tur newajagot eelaustešs, jo tur pa wafaru esot gulejuše fainneeka kalpone un ari tagad wehl tur gukot. Šcho no sagteem tad ari meita pašnuše no balšs. Par notifušo ftaots polizijai un aifdomigais eetupinats. Zerams, ka ari ziti wina beedri nahšs gaimā. Iffagts esot mantu par fahdeem 190 rubl. To starpā ari fahdai peedfihwotaja mahti 30 rbf. fšaidrā naudā.

— 5. oktobra wafarā ap plšft. 9 trihs wiħrefoši eegahjušchi Lotmanu mahjas fainneeka Fehfabfona dšihwołki un atrafahjušchi naudū. Saimneeks, wezs wiħrs, jau gulejis un atteizis, ka naudas neefot. Tad kaundari andraudejušchi wifus mahjneekus ar rewolwereem, israhwufuši fainneeku no gultas un nolaupijušchi tur noglabatos 240 rbf. Pehz tam wini iskratijušchi dšihwołki, atradušchi fainneeka brakta wefšes kabatā 160 rbf., paehmufošchi ari tos un aifbeħgufuši. Weenam kaundarim bijuše leekā bahrda, bet diweem ar fodrejeem notreepiti ġihmji. Diweem bijušchi Maufera fštemas rewolweri, bet trefchajam weenkahrfšs rewolwers. „L.“

No Stopineem. Nakti us 8. oktobri iffagtas Šchocha dahrsneezibas firmai no kuhšs 6 gowis. Sahdšiba pamanita titai otrā rihtā. Peerahdijas, ka gowis aifdšihtas ar Masfawas leelzetu us Rigu. Sagfi un gowis wehl naw atrafas. „D. W.“

No Društeem. Rahds fainneeks wifas ehfu durwis faweenojis ar elektrifšu swanu. Un tas nu tuhlin pirmās deenās israhdijees par toti derigu. Rahdā nakti, kad mahjās wifšs kufu, elektrifkais swans fšno, ka fahdas no fainneezibas ehfu durwim teef atwehrtas. Apraugot atrod, ka kuhšs wafā un no tās iffagta aita. Redš ari pašchu sagfi aifbrauzam. Pafatdšihfchanaš un sagfa noferfchana ir azumirka darbs un pehz pahris stundam saglis — fahds fšai arodā jau labi pašhštams jaunpeebaldšeets, nodots uradnika rokās. Tā tad elektrifkais swans israhdijees derigats nešā fmagee, fšipree dšells fšteni, dahrgās patentatšlehgas un fšrdigege fšuni. Ari wina eeriħkofchana neifmafajot nebuht tif dahrgi — warot jau eeriħkot fahkot no 30 rubteem. Elektrifšos wadus warot eeriħkot tā, ka ari eelaufchanaš zaur feenam un jumteem, fahdas beefchi teef ifdaritas, no swana teef pašnotas. Ari ziti fainneeki fšahhdus swanus eeriħkofshot. „L.“

No Wlabnu pagafia. Rahds fšejeenes mafgruntneeks medibās nofchahwis fširnu. Pee fšcha nedarba tas peeferts, kamdeht meerteefnefšs winam peefpreedis weenu mehneef žetuma foda. — Aprinka preefšneeks greesees pee bruanneezibas muišchu administratora ar luhgumu, winam pašnot to perfonu wahrdus un dšihwes weetas, kuras no darbojas ar medifchānu us fšwefčas semes. Polizijas uradnikeem lišhot fšahhdus medineelus fewiŃski ušmanit un wina peeradumam likt zeefchafas robeŃčas. „L.“

Leepaja. Mums fšno, ka Ufština firma wifu fawu grahmatu weikalu, tipografiju un laiftraktju „Leepajas Utbalšs“ pahrdewufe fahdai fabeedribai no trim perfonam. Lihdšfšinejais weikala wadonis un aifbildigais redaktors S. Rowatewffis aifseet par fainneeku us fawām Suhbu mahjam Leel-Sefawas pagafitā; ari pahreje redafzijas fšrahdneeki ifšthdufchi katrs us fawu puŃ. Jannee ihpaŃfneeki awifi formali fanem no 1. nowembra fahkot. „D. W.“

No Rafupes. 27. fept. rihtā atrada us Maftawas-Wentšpils dšellszefa, Rafupes turwumā, fahdu jaunu zilweku, Sliħteri, fabrauktu. Ap plšft. 4 no rihta minetais jauneklis lihds ar ziteem gahjuŃchi pawadit fahdu jaunu feeweeti us Lihw-Deprfes fšaziju. Pehz tam ap plšft. 8 winaŃch atraste no 1/26 efoŃchā wilzeena fabraukts. Galwā bijuŃchi daŃchi eewainojumi, weena roka un abas fahjas nobrauktas. „L.“

No Leel-Geres. Sakarā ar mahju pahrwefchānu krona agrarbantā, fšejeenes fainneeki, ihpaŃchi tee, kureem ar muiŃčas ihpaŃfneeku reŃp. baŃnizas preefšneeku naw nekahdu zitu fainneezifku fataru, nemafā wairs baŃnizas nodemas — 6 r. 40 kap. Tee, kam blatus mahjam ir ari rentes semes, pšawas, ganibas, kas peeder muiŃchat, palifufuŃchi wehl pee wezās kahrtibas. „L.“

Subatē 11. oktobri Subates IŃġlihtibas beedriba nofswineja fawus atklahfchanaš fwehtfus ar runam, dšee-dahfchānu, teatra israhdi (israhdija S. PalewifŃcha 4-zehleenu dramu „Purwā“) un balli.

R. L. B. Walodneezibas nodafas fehde notifa 8. oktobri. Šchi fehde bij interefanta tai fšnā, ka wina ar preefšchlafjumumu peedafzijas profefors P. Schmidts, kura fšpalwai peeder toti dauds rakŃtu par walodneezibas jautajumeem un latweefchu feno kulturu. Šchoreif winaŃch plaŃŃaf runaja par aifnemteem wahrdēem, dodams walodneezifšietnografifšu apŃfatu. WiŃpirms žeenjamais profefors aifrahda us mitologifkeem nofaukumeem un min tahdus wahrdus kā Zahnu deena, wafšlawis (metenis), Denis, Uħfšfch, kas esot aifnemti wahrdi. Garaf Schmidts runaja par wahrdū iftaba, norahdidams, fahda wina bijuše pee latweefcheem un tur ta zehluŃes. Iftaba, kā jau EndŃelinfch aifrahdijs, esot aifnemis wahrdš no kreeweem un peħdeje to atfal aifnehmufoŃchi no greekeem. Pirts ihšts latweefchu wahrdš un neefot aifnemts. Tahlat paŃkaidroja wahrdus: fweze, kapepes, tahšs (Ńhis wahrdš pahrgahjis no latweefchu walodas us žitām walodam), paŃtala, fšriħnis, aħrtawa, fšehjums, fšweeŃšs, dšihpars, ġriki (aifnemts no kreeweem un kreewi fawu kahrtu aifnehmufoŃchi no greekeem), burkans, bajars, karogs. Ifta mineti ari daŃchi wahrdi no RuŃowa kronikas, kā ari apraŃfšitas iftabas leetas (gulta, Ńols, benkis, fšehflis), wedot apraŃfŃtu sakarā ar wina iŃzefchānos un pagataroŃchānu. — Interefantas bija pehz tam ŃejoŃchās pahrrunas. Us eebildumu, kā žitas tautas wareja tapinat no latweefcheem wahrdus, profefors Schmidts aifrahdija, ka neefot nekahds kauns aifnemtees wahrdus no žitām walodam, kas noteekot wifās walodās. Peemeħram angļu walodā, kura ir weena no wiŃwairaf ifŃoptām walodam, palifufuŃchi toti maf wezo angļu wahrdū. Tapat kā kultura pahreet no tautas us tautu, tapat pahreet ari kulturās nofaukumi. Te japeefšime, ka walodneezibas wafkaru fariħkofchana ir no leela fšwara, lai tihritu no neŃahlem muħfu walodu. RakŃtneeki, fškolotaji, awiŃfneeki, kas pee fšcheem wafareem peedafas, fahšs leetot jaunpeenemos wahrdus un tā wini driħ ween ifplatifees tautā un eegufs, kā mehds teikt, pilfonu teefibas muħfu walodā. Par muħfu walodas kuplinaŃchānu un neŃahru rawefchānu jaruħpejas un pee fšchi darba jaŃtabjas tuhlin. „L.“

Walšis dome feŃideen, 10. oktobri plšft. 1. un 30 minutēs atfal eefahfa fawu darbibu. Šehdi wadija walšis domeŃs presidents Homjakoms. WinaŃch wiŃpirms fšnoja par pahmainam perfonu faŃahwā. WiruŃcho peemiu dome ġobinaja peezetotees no feħdeŃkeem. Pehz tefoŃcho darifchānu nolafšchānas peenam padomes preefšchlifumu, wiŃpahrejas domeŃs feħdes noturet pirmdeenās, trefchdeenās un peektdeenās: rihta feħdes no plšft. 11 lihds 1, deenas feħdes no 2 lihds 6 un wafara feħdes no 1/29 lihds 11. Pehz tam atklahja debates par darba planu nahŃkofchās deenās.

Schidlowffis pabalsta kahdas grupas preefchlitumu, pirmâ rindâ nolikt likumu par semes nokahrtoſchanu. Schis projektis esot gan bes kahda efekta, pat bes prinzipa, bet gan tibri weikalifka rakstura un jau eepreefchitkâ iſſchirtis, peenemot 9. nowembra likumu. Wina noluhks esot iſnihjnat kreewu zeemos peemihotſcho ſchoru semes kahrribu.

Mikukowam (kadedam) uſ domes katedri ejot **Rurichkewitſch** no ſawas weetas ſauz: „lojala opoſizija, Wina Majestates opoſizija!“ (Troſkis, ſmeekli).

Mikukows: naw ſaprotams, kadeht zentralâ partiija (t. i. oktobriſti) kuzi neſenejâ kongreſâ ſtarp zitu iſteiza ſawu wehlejumos, wiſdrihſakâ laikâ iſſchirt likumu projektis par pilſoniſko brihwibu eewefchanu, tagad pirmejâ weetâ ſtahda likumu par semes atteezibu nokahrtoſchanu. Atnemot atpatat projektus par tizibu jautajumeem, waldbiba peerahbija tauſtami, ka wina pagreeſchas uſ labo puſt, kad zentris nodomajis greeſtees pa kreift, lai dotu tam laiku aprunatees, ko tahtak darit. Kadeti eeteiz kâ pirmo nemt likumu projektu par noteefafchanu ſem noteikuma, kurfch neradis dauds ſchaubu, un tad likt uſ deenas kahrribas likumu par perſonibas neaiſſfaramibibu.

Gutſchlows (oktobriſtu wadonis): oktobriſti uſſkata ſemes leetu nokahrtoſchanu par paſchu ſteidſigako jautajumu, ar kuru darbi ari jaeeſah, un tad japahreer uſ teem jautajumeem, kuras eeteiz kadeti. Politifku reſlamu pee darba programas uſſtahdiſchanas oktobriſti ſew netaiſis, to mehs atſtahjam ziteem. (Zentris applaude).

Behz **Mikukowa** runâ wehl **Bulats** (kadets), kurfch kâ pirmo praſa nemt zauri projektu par perſonas neaiſſfaramibibu, tad projektu par iſnehmuma ſtahwoſkeem un tad par kalpotaju atpuhtu un par weetejo teefu.

Balkojot atraida darba grupas un tautas brihwibas partiijas preefchlitumus un peenem oktobriſtu preefchlitumu, ka wiſpirms jaleek uſ deenas kahrribas jautajums par semes atteezibu nokahrtoſchanu.

Peterburga. Neſen atpatat Fontankas kraſta eelâ Nr. 80 kahdâ dſihwoſki atrafis ſwehriſki ſakroptots zilweta lihkis. Pee lihkâ redſami trihs naſcha duhreeni kruhtis; galwa nogreeſta no rumpja. Galwa bijuſe ſchaufmigâ kahrta ſagraifita. Slepſawa ſkalpejis ſawu upura galwas kauſu, nogreeſis azu plakſtinus, degunu un luhpas. Nogalinatâ perſoniba wehl neiſſinata. Slepſawa ari neſinams. Dſihwoſki, kuzâ iſdarita ſlepſawiba, ihrejufe muiſchneeze Kotomiſch, bet ta iſihrejufe to tahtak kahdam peedſhwotojam, pehz winas wahrdeem, jaunam zilwetak, kurfch uſdewees par Feodorowu. 2. oktobri F. eewilzees dſihwoſki un Kotomiſchs wahgahjuſe zitur dſihwot, atſtahdama ſawu kalponi Feodoroma rihtibâ. Schis deenas watarâ F. eeradees mahjâs kahda nepaſiſtama pawadibâ, kurfch ari palizis dſihwoſki pa nakti. Kalponei F. eedewis 5 rbt, lai ta otrâ rihtâ, ar wiljeenu, kas eet plſt. 8, dotos uſ Pawlowſku un tur ſanemtu ta leetas. Kalpone ari aſbraukufe, bet nekahdu mantu neatradufe. Ubraukufe wina atradufe dſihwoſki noſlehgtu. Kad dſihwoſkis uſlauſis, atrafit apraſſitee apſtahkti.

Somija. 21. ſeptembri ſmatras krahzê eelehtufchas un dabujufchas galu kahda uſ ſchejeeni no Maſſawas atbraukufe Germanowa kundſe ar ſawu 10 gadus wezo meitu.

Wiborgas gubernu, kâ „Netſch“ ſaw, atdalifſchot no Somijas. „Wiſu Somijas ſtrihbus jautajumu iſſchirſchana Peterburgâ notifſchot no walſis wajadſibu un intereſchu iſredſes ſtahwoſka.“

Somijas generalgubernators Bekmans, kâ kreewu awiſes ſaw, atkahrſchoteks no amata un wina weetâ nahſſchot bijuſchais Baltijas generalgubernators Mellers-Safometſkis.

Maſſawâ. „Golos Moſkwi“ ſaw: Wiborgas gubernas peeweenofchana Kreewijai ſagaidama jau nahſſchâs deenâs. Schahdu pat ſawu paſneedi ari ziti galwas pilſehtas laitratſti.

— Oktobriſtu kongreſs ſlehgtis. Peenemta weſela rinda reſoluziju. Atſihtu par zauruhſojameem wiſdrihſakâ laikâ likumprojektu par perſonas neaiſſfaramibibu, par iſnehmuma ſtahwoſkeem, par deenſta perſonu atbilibas kahrribas pahrmawu un par ſenata reformefchanu. Kongreſs greeſâs pee oktobriſtu ſaweenibas domes ſratizijas un pee winas preefchſtahwoſkeem walſis padomê ar zeefchu luhgumu, jau nahſſchâ feſjâ iſdabut zauri likumprojektu par ſchuhpibas apkarofchanu. Atſihtis par wajadſigu tuhlin ſtahtees pee ſemſtwas paſchwaldibas reformefchanas, dodot wehleſchanas teefbas titai ſemſtwas nodoklu maſſatajeem. Paſaſta waldes jauſſkata par ſemſtwas paſchwaldibas organeeem un ſtingri likumâ noliktam adminiſtratiwam funtzham, kuras nodotas waldbibas kontrolei. Sahdſchu paſchwaldibas likumu pamatos jaatrobas kahrribu neatſchiribai, mantas zensam; ſeeweeem dodama teefba nemt lihſdalibu ſahdſchu ſapulhês. Atſihtis par wajadſigu Polijas pilſehtâs eewef paſtahwoſchos pilſehtas paſchwaldibas likumus. Miniſtrijas projektis peenemams. Lihdi ar Holmas aggabala iſdaliſchanas zaurſtatifchanu walſis domei jaluhko ari zauri jautajums par weetejâs paſchwaldibas eewefchanu ſchini aggabala. Atſihtis par wajadſigu eewef Kaukaſâ ſemſtwas; tapat ari Drenburgas un zitâs gubernâs, par kuzam likumprojektu eefneegti walſis dome. Kongreſs tahtak uſſwer likumibas un kahrribas nodroſchinafchanu walſis ſaimneeziâ un kontroles neſtahſchu pahweidofchanu no waldbibas neattarigâs eſtahdês. Semes raſchotaju ſpehtu atthiſtibas labâ jaſper ſoti, lai pazeltu tautas darba raſchenibu un dabas bagatibu iſmantofchanu padaritu intenſiwatu. Atteeziâ uſ tautas iſglibtibibu, peenehma reſoluziju par wiſpahr peeejamu iſglibtibibu, obligatoriſku ſkolu apmekleſchanu, ſkolas weenibu, par ſabeedribas paſtahwibu tautas atthiſtibâ, ſkolotaju ſeminaru pahrgroſſiſchanu, wiſejo ſkolu programas ſaibſinafchanu un augſiſtolu autonomiju. Semes jautajumâ atſihtu ſihtgruntneeziabas kahrribu. Baltkreewu preefchſtahwis aſrahbija uſ baltkreewu apſpeesto ſtahwoſki. Kongreſs taifſia atteezigus lehmumus. Moſkwaſſees preefchlitumu, ka ſaweenibat wajadſetu ſilgtat iſteitt nazionalo programu un par Baltijas gubernu kreewu tautibas preefchſtahwibas wajadſibu, kongreſs noſehmîs ſchos jautajumus eewehrot. Kolomnas delegats ſawâ runâ atſihmejis to, ka oktobriſtu ſaweeniba esot palitufe kreifaka. Beigu runu ſazija Gutſchlow. Wiſch atgahdinaja, ka kongreſs tizis atwehrtis ar padewibas juhtu iſſazifchanu Keiſara Majestatei un likâ preefchâ ari kongreſu ſlehgt ar „ura“ uſſautſchawu Wina Majestatei. Zentralkomitejâ eewehleti 80.

Poltawâ, 6. okt. Wehdera tifa ſehrga ſche peenehmufe tit plafchus apmehrus, ka pilſehtas dome noſehmufe greeſtees pee Sarkana Kruſta galwenâs waldes ar luhgumu, lai ſuhta ahrſtu palihdſibu.

Pleſkawa. Oſtrowas aprinka ſemſtwai weetejee ſemneeti eefneegufchi 11,000 praſſibas, kopâ par 500,000 rbt. Leeta ta, ka ſemſtwa apgahdajufe ſemneekem nederigu linu ſehklu, zaur kam teem zehlees puſmiljona rubtu leels ſaudejums.

Ahrſemes.

Italiâ weefojas Wina Majestate Keiſars Nikolajs II. — Uſ Italiju Wina Keiſariſkâ Majestate brauz no Diwadijas ne pa uhdens zeku zaur Dardaneeem un ari ne pa ſemes zeku zaur Auſtro-Ungariju, bet zaur Wahjiu uſ Straſburgu un zaur Franziju. Wina Keiſa-

riſtās Majestates ſatitſchānās ar Itālijas karali noteef krāſſchājā Ratonidſchās (Racconigi) pils, kur Wina Keiſariſkā Majestate nonahza ſeſideen, 10. (23.) oktobrī. Laitis koti jauks. Atbrauſot Ratonidſchā Wina Majestati Keiſaru apſweiza karalis Viktors Emanuels, kurſch bij eeradees ſtažijā ar ministru prezidentu Dſchiolitu un ahrleetu ministri Eitoniju. Abi waldneeki aptampās un noſubſpitiās. Pehz tam, kad Wini bija pagabjuſchi gar goda wakti, Ratonidſchās birgermeiſters apſweiza Keiſara Majestati pilſehtas wahrdā un tad abi Monarchi, pawaditi no ministreem un pawadoneem, brauza kopejos ratos uſ pili. Brauſot pa eelam eedſihwotaji ſarihſtoja leelas owazijas. Muſika ſpehleja kreeru un italeeſchu himnas. Pee pils trepem italeeſchu karaleene apſweiza Augſto Weeſ un notika pawadonu preeſchā ſtahdiſchana. Pehz tam Waldneeki eegahja pili.

Italeeſchu laitrakſtu atſaukſmes par Wina Majestates zefojumu, kā tas redſams no ſefoſchām telegramam ir juhſmigās:

Romā, 23. okt. Awifeſ dod weſelas ſlejas par Wina Majestates zefojumu. Daſchās eeſpeſtas ari Wina Majestates un wiſas Keiſariſtās gimenes gihmetnes. Raſtos aihrahda uſ Keiſara Majestates augſtām ihpaſchibam un teef iſteikta wehleſchānās un zeriba uſ Kreewijas un Itālijas tuwoſchānos. Wiſa preſe apſihmē Monarchu ſatitſchānos par leelu politiſku atgadijumu.

Turinā, 23. oktobrī. Awife „Del Populo“ raſta, ka newajagot atjaunot treſfabeedribu, neiſtaulejot preeſch Itālijas Balkanos ſewiſchu labumu. Balkanos Kreewijas un Itālijas intereſes ejot roku rokā. „La Stampa“ raſta, ka abu Monarchu ſatitſchānās eſot ſihme par abu walſtju draudſibu, kuru uſturet praſot Itālijas intereſes.

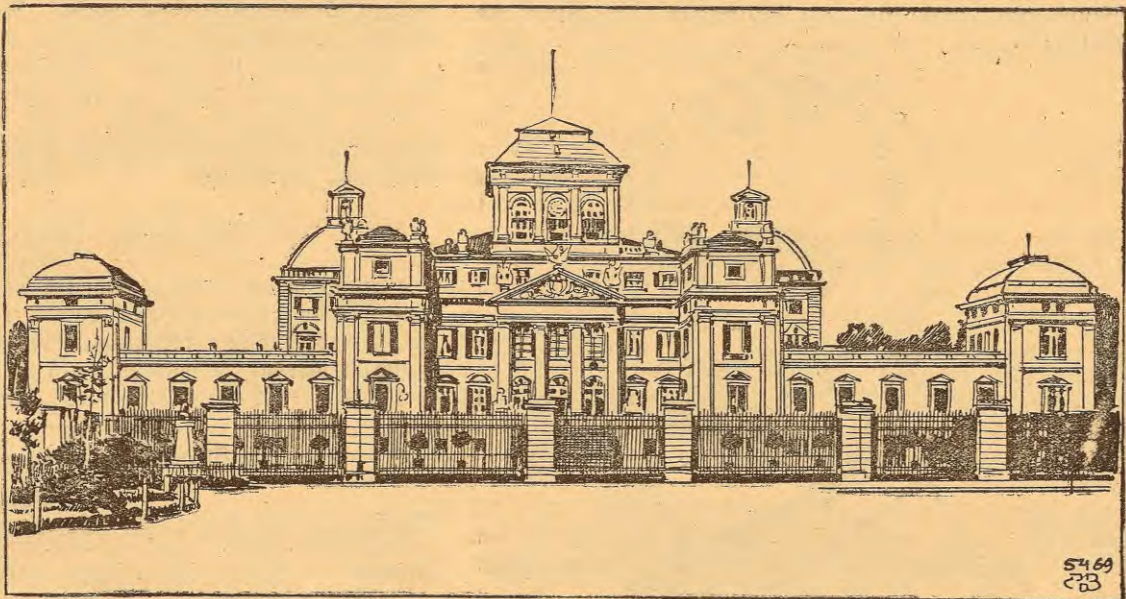
Florenzā, 23. oktobrī. Wiſas awifeſ apſweiz Wina Majestates Keiſara apmeklejumu un aihrahda uſ leelem labumeem, kaſ zeltos Itālijai no draudſibas ar Kreewiju un kaſ nebuht netaitejot treſfabeedribai.

Lihdſigās un Kreewijai draudſigās atſaukſmes laſamas wiſu pilſehtu laitrakſtu atſaukſmēs.

Romā, 23. okt. Gedſihwotaji koti ſajuhſminati par Wina Majestati Kreewijas Keiſaru. Geſpaidu uſ tam dod ari naidis pret Auſtriju un taſ apſtahliis, ka Wina Majestate Keiſars ſawā zefojumā uſ Itāliju nebrauza zaur Auſtriju.

Sahkumā italeeſchi bija pat pret weeſoſchānos, bet kad ofižioſā preſe aprahdija Itālijas un Kreewijas tuwoſchānās leelo ſwaru un noſihmi preeſch Itālijas, tad italeeſchi arween wairat ſahka intereſetees par Wina Keiſariſtās Majestates zefoſchānu uſ wiau ſtaisto tehwiju. Sozialiemoſtrati, ſinams, gon ari Itālijā naw ſajuhſminajuſchees par zefojumu, gluſchi otradi, wini ari wehl tagad pret to ſarihſto daſchada weida demonſtrazijas. Itālijā nomiris ſlawenatis

ſinatnu wihrs Lombroſo, kurſch plaſchakās aprindās paſiſtams it ihpaſchi ar ſawu darbu „Genijs un ahrprahts“. — **Greekijā** kriſe wehl naw beigufeſ. Greekijas karalis uſdewis kaſdam ſawam agentam Danijā pee Kopenhagenas pirkt muiſchu. Redſams, ka karalis gatawojas uſ Greekijas atſtahſchānu. Bet war buht, ka krihſe iſbeidſas meera zetā. Leelwalſtju preeſchſtahwi Atenās lubt paſkaidrojufchi wirſneeku ſaweenibai, ka leelwalſtis eejaufſeek, ja iſzelleek nopeetnas juſas. Uſ to wirſneeku ſaweeniba paſkaidrojufe, ka wina nedomā ne iſfludināt diktaturas ne pat atzelt tautas weetneeku namu. Wina tik zehſchotees iſweſt zauri kara ſpehta reformu, kuru eeraugot par nepeezeeſchami wajadſigu. — **Spanijā** Ferera noſchauſchānas deht Maura ministrijai tomehr bija jaatkahpijas. Wiſās kulturās walſtis pret Ferera noſchauſchānu ſazehlās leels ſaſchutums, wiſur proteſteja, iſrahdija nižinaſchānu pret ſpāneekſcheem, ſahka boiktotet ſpāneekſchus u. t. t. Taſ newareja palitt beſ eeſpaida paſchā Spanijā. Tautas weetneeku namā pret

Itālijas karala pils „Racconigi“, kurā Kreewijas Keiſars Itālijā weeſojās.

Mauru ſazehlās weſela liberalo elementu wehtra un pat karalim to wiſu redſot bija jauſſtahjas ar pahrmetumeem pret Mauru, ka taſ Fereru par ahtru ližis noſchaut un naw to eeteizis karalim apſcheloſchānai. Kad pehdeja tautas weetneeku nama ſehdē, kura bija breekmigi trokſchānaina, paſinoja, ka Mauras ministrija atkahpijas, republikāni kleeſja: „atneſat ſahrkus un ſwezes!“ — Jaunās ſpāneekſchu ministrijas ſaſtahws ſchahds: ministru preeſchneeks un eekſchleetu ministrs — Morets, ahrleetu — Pereſs Kabalero, ſinantiſchu — Alwarado, kara — Luks, juhras leetu — admiralis Koneaſs, tautas apgahſmoſchānas — Barofo (lihdſchinejs), teefleetu — augſtakās teefas presidents Martineſ-del-Kampo un atklatu darbu ministrs — Gaſets. **Franzijā** tagadeja Briana ministrija nodomajufe ſtingri uſſtahtees pret katoku baſnizās mehginajumeem darit eeſpaidu ſkolu leetās. Brians eeſneegſchot tautas weetneeku namā liſuma projektu par waldibas ſkolu monopola eemeſchānu. Uſ ſcha liſuma pamata tad waldibai buhs eeſpehjamſ flehgt wiſas konſekonelas priwatſkolas. Tahdejadi Brians zer ſkolu padarit pilnigi patſahwigu un no baſnizās neattarigu. Spanijā ſkolas wehl pilnigi attarigas no katoku baſnizās. Ferers Barſelonā nodibinaja kaſdu neatkarigu tautas ſkolu un pilnigi beſ tižibas mahzibas, par to tad wina katoku garidsneeziba neeredeſeja un wajaja un kad Barſelonā iſzehlās dumpis, tad Fereru, lai dabutu pee

malas, apwainoja par dumpja wadoni un beidsot — no-
schahwa.

Vekingā, 20. (7.) oktobri. No sbejeenes telegrafe
Berlines awisem, ka Kinas waldiba isteikuse gatavibu dot
kreewijai atkauju us dselszeta buhwi starp Kalganu un
Kjachtu.

Londonā, 23. (10.) okt. No Waschingtonas siao,
ka Panamas kanals tiksnot gatavs jau 1913. gadā.

Madridē, 23. (10.) okt. Waldiba prasa no korteseem
kara wajadsibam 68 miljoni, no kureem 48 miljoni jau
isdoti.

— 23. (10.) okt. Liberala un republikanu prese ap-
sweiz jauno kabinetu un dod ministrijai padomu eewest
liberalu un demokratisku waldishanu.

Konstantinopolē, 24. (11.) okt. No droshas puses
siao, ka jautajumu par juhras schaurumeem Lidadija narw
apspreduschi un ari tagad par teem newed sarunas.
Sarunas wed tikai par kreewu un turku ekonomiskeem
jautajumeem, starp zitu, par dselszeteem Mas-Asijas see-
meku datā.

Spaneschi bijuschais ministru preekshneeks Maura.

Madridē, 24. (11.) okt. Teek snots, ka ministru
padome nolehmuise neturpinat tahtal kara gahjeenu Ris-
apgabalā un tikai nostiprinat lihds schim eenemtos punktus.

Kopenhagenā, 22. (9.) okt. Folketingas atraidijis
labo un sozjaldemokrātu eefneegtos wotumus par neustizibas
isteikšanu ministru presidentam grafam Holsteinam, ar 49
pret 44 balsim peenehma rāditatu preekshlikumu, kurā
neustiziba isteikta wifai ministrijai. Pehz
rezoluzijas pasinoschanas ministru preekshneeks pasnoja, ka
wisch atfaktas no sawa amata.

Kwebekā (Kanadā), 19. (6.) oktobri. Swebtdeen no-
dega sbejeenes muittas namš, 5 pretschu spihkeri un
1 labibas spihkeris. Pehdejā ween atradās 200,000 bu-
scheki kweeschu.

Darmstadtē, 19. (6.) okt. Grosamais gaisa fugis
„Parfesal“ isdarija wakar brauzeenu no Frankfurtes us
Darmstadt, kuresch isdewās labi un kura peedalijs Hefenes
leelherzogs un prinzis Heinrichs.

Berlinē, 19. (6.) oktobri. „Lokal-Anzeigerin“ tele-
grafe, ka frantschu gaisa lidotajs Schillers nodomajis
lidot pahri Melnāi juhrai un proti, no Ddesas
us Turzijas peekrašti.

— Frantschu gaisa lidotajs Keidels, lidodams pee
Potsdamas ar Raita aparatu, nogahjees no apnehram
3½ ahs leela augstuma semē. Aparats sadausjees druskās.
Pats Keidels turpretim dabujis tikai gluschi weeglus eewai-
nojumus.

Parisē, 21. (8.) oktobri. Awiators grafs de Lambers 2
reises apbrauja ap fazihkstes laukumū. Aparatā kā pasa-
scheeris bija kahds kreews, kuresch aparatu nopirzis un 2
reises apbrauzis ap Gifeka torni.

Romā, 17. (4.) oktobri. No Pisas siao, ka tur pa
Feraram farihfoto demonstraziju laiku nodedsinata flawenā
Paula basaija. Wairak zitas basnizas ispostitas.

Kalkutā, 19. (6.) okt. Pa Austruma-Bengaliju plo-
shās breefmigs orkans, kuresch nogremdeja us upem wifus
twaitonus un wifas laimas. Gahjuschas bojā dauds zil-
weku dsihwibas. Pee Kalkutas wehtra apgahsa diwus
pretschu brauzeenus.

Orenburgā, 6. oktobri. Ischelabinstas aprinkē ap-
laupita Stanowas pagasta walde. Nofisti diwi fargi, no-
laupiti 1,236 rbk.

Harbinā, 13. oktobri. Schodeen no rihta pulkst. 9,
kad japau walsis wihrs markis Jto ar kreewu finantschu
ministri Kofowzowu atstahja ratus un kopeji gahja gar
goda waktim, kahds koreaneetis noschahwa markisu Jto.
Sleptawu apzeetinaja.

Muhfu bildes.

Staltā Rigas birsha buhweta pehz akademiķa G. fon
Bofes plana architekta Hefes wadibā 1852.—55. g. Wina,
kā redjams, buhweta peewilzīgajā renesansa stilā. — Rigas
muitniza atrodas Daugawas malā un ir wehl jauna ehka,
jo buhweta tikai kahdus 20 gadus atpakaļ.

Cirgus sijas.

	Rigā, 13. oktobri 1909. g.
Rudsi. Tendenze stingra. Wj 120 mahrzimu pamata	96 kap. pudā.
Kweeschi. Tendenze klusa, bet stingra. Wj 130 mahrzimu pamata	120 " "
Weeschi. Tendenze klusa. 100 mahrz. smagi kreewu	75—76 " "
108 mahrz. smagi kureemes	81—82 " "
Aufas. Tendenze rahma. Parastās weentahrijchās	73—74 " "
Einsehklas. Tendenze stingra	176—180 " "
Einsehflu eklas rauschi	109—112 " "

Grahmatu galds.

Redakzijai peesuhitās schahdas jaunās grahmatas:
Dūntene. Lašama grahmata pirmmahzibas skolam. Dschu
Rigas skolotaju fastahdita. Pirmā dala makšā 50 kap. Rigā, 1909. g.
Ernsta Plates apghdibā, pee Petera bajnizas.
A. Jafobsona Dselsu wuka, poema. Zmanta apghditi. General-
komišijā pee D. Seltina, Rigā, Terbatas eelā Nr. 20. Makšā 15 kap.
— **Saturis:** Semes spehšs eetwers modernos simbolos. Semes
spehšs — taleji, wimu idejas. Wimu pretipehšs Jods ar tumšibu un
jimpurmeem. Idejas uswata.

Walejas wehstules.

Ab. — 3. Cirgus sijas, kad pašneedjam, pašneedjam pehz Rigas
Birchas Awises siao, ka tas arween notizis un pehz
kurām tās pašneedš wipi weetejee laikrašti. Ja pee
jums zenas zitadas, tad tur neko newaram darit.
J. m. — 1. Juhju wehstuli un dsejotus fanehmam. Pateizamees.
Drihsumā plashasti wehstule.

Redaktors: Dr. philos. P. Sālits.
Išpachneeks un isdewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.

Kannuma, ahdas, sīlītiskās, pubhla un dīnūma flimibās it-beenas no plkst. 9—1 un no 6—1/2, 9 w. No pulkst. 5—6 w. tīf damas un behrnūs. Rīgā, Maršalu eelā 8, tuvu pee Grehņeetu eelaš.

Dr. Machtus.

R. Nebelsiecka pehņū,

Kalku eelā 11, blakus traģistafei.

gumijas un metala stempeli grovuras, Elischejas un krahfas

peedahwā lehti gād-

talā iswedumā jau kopš 25 gabeem.

W. K. Kiessling,

Rīgā, piano magalina, L. Jehkaba eelā 8, blakus birtchai. **Fligeli, Piano, Harmoniumi, Klaweeru spēhles aparati, Hofču krapji** tīkai labākec fabrikati par mēhrenām zenām.

Kafijas aht-dedsinatawa **„NEKTAR“** peedahwā weenmehrs waigi dedsinatu un maltu kafiju par lofi mēhrenām zen. Ari nededsinatū-kafiju, fehju, zuku ru, u. t. t. **Leelā Aleksandra eelā 24. Eeeja no Romanowa eelas.**

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peedahwā

eekshsemes un ahrseemes wihnūs,

kā ari konjaku „Royal“,

stipru wihnogu wihnu 50 kap.

fehoshās filialēs:

Suworowa un Dīrnawu eelu stuhri, Jelgawas fehosejā Nr. 12,

Ahgenskalmā, Mescha eelā Nr. 4a,

Petshat kunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Rigas stuhri.

Spezial musikas rihku darbnizā,

Marijas eelā Nr. 23,

peenemu iġatawošhanu uġ jaameem, kā ari iġlabošhanu uġ wiġadeem ragu un iġihgu instrumenteem, it iġpašhi

leeleem automateem,

klaweerem un harmoniumeem eefsh un ahrpūs mahjas, kā ari peedahwaju no ſawa leelā krahjuma wiġadūs

ragūs, wijoles, mandolines, gitarēs, balalaitas, gramofonus un to peederunūs par wispeejamako maksu.

Ģihreju flaweeres un zitus musikas instrumentus.

Augstzeenibā

P. Knospe.

Latweeshu Laukfaimneeku Ekonomiskā Sabeedriba

Rīgā, leelā Behņitru eelā Nr. 29

un

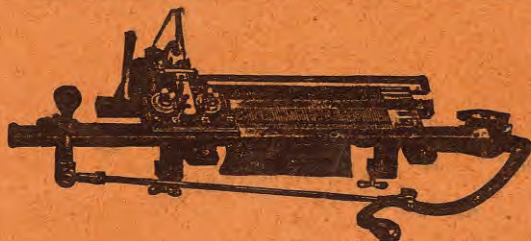
ſawās nodalās:

Muġšnē	Jelgawā	Ģagare	Wentspilt
Luġē	Leepajā	Smiltēnē	Wainodē
Bauġkā	Laudones-Dobeenā	Subatē	u. t. t.
Dobelē	Peseknē	Talġos	
Sekabmeestā	Salbū	Waltā	

peedahwā wiġadas laukfaimnezibas maſhinas un rihfūs, fehklas, mahġfliġūs mehġlus un zitus ſemkopibas peederunūs.

Par beedreem Sabeedribā war eestahtees abeja dīnūma laukfaimneeki, kā ari beedribas, eemahġajot wiġmaf 10 rbl. dalibas un 1 rbl. eestahſhanās naudas.

Sabeedribas laitraġtis „Semkopis“ isnahġ reift nedekā un mahġā ar peesuhġtishanu beedreem 1 rbl., nebeedreem 280 kap. gadā.

Kronberga

„Baltica“

ir labatā familijas

adama maſhina,

weeniġā maſhina, ġwa ſawas weenlahriġās konstruġijas, weeġlās apeeſhanās un weeġlās eemahġiġhanās beht ir latram eeweġlama. Uġ maſhinas war 150 daschadūs preekshmetūs un 185 musturus iſadit. Pamaġziba par briġwu. Par maſhinas labumu un iſturību teel galwots.

Dabujamas weenigi pee

J. Kronberg, Rīgā,

adamo un ſchujmaſchinu weikalā, Kungu eelā Nr. 28.

Baltijas audeklu manufaktur-ſabeedriba,

Rīgā. (fabrika Kengeragā). Rīgā.

Par fabrikas zenam pahrdod paſchū pahrdotawā

Kungu eelā Nr. 22

Ēinu un pakulu dīijas un wiġadas audeklu prezes, kā ar balinatus un nebalinatus deegus un ſehnores.

Ahstās Steiermarkas kafpostu ehweles

pašhstama labuma ar dobjuma weidā slihpeteem nascheem wifados
leelumos attal peenahstufchās un dabujamās pee

Johannes Mitschke,

tehranda pretfchu un eerotfchu noliktawā, mahjas
un fehka rihku magasina.

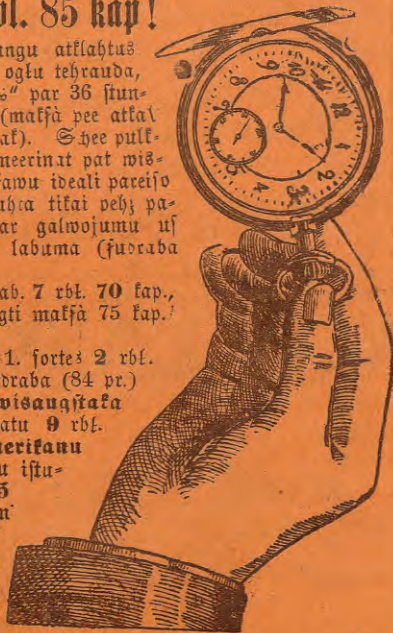
Rigā, Kungu eelā Nr. 11.

Gresni pulksteni par 1 rbl. 85 kap!

Gegabajatees no pirmawota kungu atklatas
kabatas pulkstenis ir melni fodinata oglu tehranda,
uswelkams bef atflehgās „Remontoars“ par 36 stun-
dam reisi, titai par 1 rbl. 85 kap. (maksā pee attal
pahrdewejeem 3 rbl. 50 kap. un dahrgal). Šee pulk-
stenti ar sawu flaisi iškairi war apmeecinat pat wif-
ismekletato garfchu un atdāfirās ar sawu ideali parei-
gaitu un mehānifma itaribu. Zifuhja titai peh-
pareijas noregulefchanās uf fkaudi ar galwojumu uf
8 gadeem. Tahdi pat, bet augstaka labuma fudraba
rubla beejumā) zena 2 rbl. 65 kap.

Par 2 gab. 5 rbl. 15 kap., 3 gab. 7 rbl. 70 kap.,
bet par 6 gab. 15 rbl. 25 kap. Segti maksā 75 kap.
dahrgal.

Melni atklati damu pulksteni 1. fortez 2 rbl.
85 kap., fegti 75 kap. dahrgal. Sudraba (84 pr.)
fegti kungu waj damu pulksteni wisaugraka
labuma un teefcham elegantu iškairu 9 rbl.
75 kap. un 13 rbl. 95 kap. Amerifkanu
felta (ar galwojumu uf dawfsgadeju iškairu)
12 rbl. 25 kap. un 18 rbl. 85 kap. Šchi zena nolikta ari attalpahrdewejeem
Padewigs luhgums, nefamainit
ar maswehrtigeem pafaldarina-
jumeem! Pafellejumi teel tuhtin
iškairiti uf pehzmāfšu un bef
eemāfšas.

Adrefet: Торговый Домъ Ш. Германъ, Варшава, Мазовецкая ул. № 11.

Weralin

melna fahbaku krehme
fshahrda bundschās

bes terpentina.

Dabujama wifās apteeku pretfchu, ahdas un kolonial pahrdotawās.

J. C. Kocha laku fabrika, Rigā.

Dibinata 1842. gada.

Manā apgahdeenā isnahkufe un dabujama:

Simtene.

Lafama grabmata pirmmahzibas skolam.

Daschu Rigas skolotaju fastahdita.

Pirma data.

Maksa 50 kap.

Crusts Plates, Rigā, pee Petera basnizas un Stahru
eelā Nr. 13.

Ahrkahrtigi lehti.

Sauni zigari

„Extra“

10 gab. 10 kap., 5 gab. 5 kap., 2 gab. 2 kap.

A. G. Ruhtenberg, Rigā.

Jannatwehrtā tehranda un dselfspretschu tirgotawa

J. Silleneek,

fuworowa eelā Nr. 3

peedahwā sawu labi apgabato krajjumu, kā: wifus buhwapfalumus, amat-
neeku rihfus, fehka un fainneefibas leetas, daschadas dselfs gultas,
madrazes un t. t.

Sudraba pulksteni

titai par 4 rbl. 95 kap., bet 2 pulksteni 9 rbl. 50 kap.

Gepirdami Schweizija, fahdas turenes
pulkstenu fabrikas likwidazija, leelu dawfsumu
fudraba pulkstenu, mums ir eefpehjamis wifus uf
pufi lehtaki pahrdot ka zitam firmam. Kamdeht
iškairiti naudū par melneem pulksteneem, tad par
4 rbl. 95 kap. pee mums juhs warat dabut
84. prow. fudraba pulkstenu, kuri pat peh-
10 gadeem patur sawu wehrtibu. Sudrabs
weenmehr nauda. Iškairiti flaisfus loti plah-
nus pulkstenu, jaunmodes, gahseens uf atmeeneem
ar fantā. metala zihparblati, uswelkams bef at-
flehgās par 40 stundam reisi, „Remontoars“, ar
loti flaisi graweteem wahjineem, noreguletus uf
minuti ar galwojumu uf 6 gadeem uf pehzmāfšu

bes eemāfšas. Subtijums lihds 4 gab. 40 kap. (uf Sibiriju 75 kap.) Modes
fehdes fudraba 84. prow. elegantā iškairidajumā par 2 rbl. 50 kap., 3 rbl.
50 kap., 5 rbl.

Adrefe: T-80 „Патентъ“ Варшава, Св. Креста 48 отдѣл. 100. Adrefi
luhdsam isgreet un stipri uslihmēt uf kuwerta.

Ishetrapadfmittais gads

mahzibas wehstulem grabmatwefchanā, stenografija,
kantordarbās, koreffpondenzē, prakt. rehkinafchanā un atmisa.
Prospektu peefuhita pret 7 kap. pastmarku. Adrefe: С. Петербуръ,
Б. Ръзвѣкъ Островъ № 29, Конттора изданій Р. А. Knoke.

R. A. Knoke,

mahz. wehstulu isdewejs un kursu waditajs.

„Waldschlößchen“ Merzens.